

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:

Dr. STAUBER JÁNOS

Proprietar: Societatea Anonimă pt. editura ziarului Aradl Közölny. Inreg. In Reg. Publ. Perioadice sub No. 10/1—1938, Trib. Arad.

ARAD. ANUL 54. No. 211.

1939. szeptember 17., vasárnap.

Redactor responsabil:

SZ. JAKAB GÉZA

Perioadice sub No. 10/1—1938, Trib. Arad.

Gazdasági ellenségeskedés

*

Londonból jelentik: Az angol tájékoztató minisztérium közli, hogy az angol kormány megtiltotta az áruk és egyéb termékek postai szállítását a következő országokba, a közönség által abban az esetben, ha a feladók nem rendelkeznek különleges engedéllyel: Olaszország, Szlovákia, Hollandia, Belgium, Luxemburg, Svájc, Magyarország, Jugoszlávia, Svédország, Japán, Kína, Oroszország, a Balti-államok, Bulgária, Irak, Vatikánváros, Lengyelország, Románia, Törökország és Görögország.

A háborus fejlemények legfontosabb eseménye az elmúlt napon kétségtelenül az az angol és német bejelentés volt, amely körvonalazza a háborus klugáruk fogalmát s rendkívüli szigorúsággal intézkedik minden olyan árunak elkobzásáról és elpusztításáról, amelyet az ellenfél bármilyen vonatkozásban saját céljaira felhasználhat. Ha a totális háboru a nyugati harctéren nem is kezdődött még meg, Anglia mindenestre megkezdte a totális gazdasági háborút. Tegnap reggel jegyzékében ugyanis nemcsak a fegyverkezésekre alkalmas eszközöket nyilvánította dugárának, hanem a gépeket és az élelmiszert is. Utasítást adott szárazföldi és tengeri haderejének, hogy minden ilyen Németországba irányuló, vagy Németországból máshová irányított árut, ahol csak éri, elkobozzon és megsemmisítsen. Anglia magatartása nemcsak a Németország ellen indított abszolút blokád és gazdasági háboru jele, hanem olyasvalami, ami a semleges hatalmakat is létejükben érinti. A semleges kereskedelmet, amennyiben Németország felé irányul, ellenőrzés alá veszi és minden eszközzel megakadályozza. Számos semleges ország van, amelyeket ez az intézkedés közvetlenül érint. A világháboruban tulajdonképpen csak a második évben mérgeződött el a gazdasági háboru oly szédítő mértékben, mint most a háborunak rögtön a legelején és Anglia csak jó későn szervezte meg gazdasági blokádját oly tökéletesen, mint a mostani napokban.

Súlyosította a helyzetet, hogy Németország az angol intézkedésekre hasonló szigorral felelt. Németország is dugárának nyilvánított, rendkívüli sok szükségleti cikket és törvényt hozott, amelyek értelmében a német szárazföldi, tengeri, légi és területi haderet is kizárhatatlanul elkoboz és megsemmisít minden ilyen árut, amely Angliába irányul, vagy Angliából a semleges államokba irányul, ha semleges közlekedési eszközökkel szállítják is. A semleges hatalmak kereskedelmét és közgazdaságát tehát az angol és a német intézkedés súlyos helyzetbe hozta. A világháboru alatt csak néhány kis állam volt semleges és így kénytelen volt elbújni az angol intézkedéseket, mert nem szállható szembe a tengereken mindenható Nagy-Britanniával. Ma azonban más a helyzet. Nemcsak néhány kishatalom semleges, hanem több elsőrendű nagyhatalom is, ezenkívül a középhatalmaknak egész sora. A semlegesek túlsúlyban vannak és aligha fogják szólanul türelni, hogy az angol és német rendszabályok végleg megbéklyózzák tengeri és esetleg szárazföldi kereskedelmüket. Nem fogják tűrni az ellenőrzést, mint türetek a világháboruban; s bizonyára hamarosan megfelelő rendszabályokat foganatosítanak a zárlat ellen. Az ugyanevvel oslói hatalmak brüsszeli konferenciáján kizárólag a semleges államok gazdasági problémáival foglalkozott és máris elhatározta, hogy az északi államok közös erővel lépnek fel a kereskedelmüket fenyegető zárlatok ellen s a világháborus gyakorlatától eltérően egyöntetű, közös és elszánt módszerekkel fogják érvényesíteni jogukat.

A totális gazdasági háboru tehát elmérgesítheti az európai helyzetet, mert az egyelőre semleges nagyhatalmak adott esetekben, ha az angol vagy a német flotta egységei következetesen vég-

rehajítják a zárlatörvényeket és meggátolják a semleges hajók közlekedését, könnyen vagy Anglia, vagy Németország ellen fordulhatnak, ugyanúgy, mint a világháboru alatt a német tengeralattjárók blokádja az amerikai Uniót az antant táborába sodorta. Reméljük, hogy a nagyhatalmak és a semleges kishatalmak közös elhatározással olyan rendszabályokat találunk, amelyek meggátolják a bevezetett totális gazdasági háboru elfajulását.

A német sajtó egyébként nagy felháborodással fogadja az angol intézkedéseket és helyesli az azonnali német represszállásokat. A Berliner Börsenzeitung foglalkozik a semleges államok oslói csoportjának határozataival is, amely államok

nyilván egységesen foglaltak állást az érdekelte országok kereskedelmének angol korlátozásával szemben. A Berliner Nachtausgabe szerint Németországban jól tudják, hogy Európában megindult a harc a semleges államok igazi szabadságáért és, hogy ennek a szabadságnak a védelmezői a nagy semleges államok és Németország. A Börsenzeitung egyébként vezércikkében hangoztatja, hogy Anglia, amikor ki akarja éhezteni Németországot és vele együtt az egész semleges Európát, elszámítja magát. Először is Németország mai nyersanyag- és készlekkészlete össze sem hasonlítható az 1914-es készlekkészlettel, másodszor pedig tévednek az angolok, — írja a német lap —, ha azt hiszik, hogy Németország bárányzelídséggel hagyja magát legázni.

A totális gazdasági háboru tehát megindult és a világ aggodalmas érdeklődéssel várja fejte-ményeit.

Egyezmény jött létre Japán és a Szovjet között

Felszabadítja az egyezményes hatalmak erőt a váratlanul létrejött egyezmény — Przemysl és Bialystok német kézre jutott — Folyik Brest-itovsk szívs ostroma — Véres harc dul a Siegfried-vonal előtt — A Saar-vidék kiűritése

Jugoszlávia és Törökország szintén megállapodásról tárgyal Moszkvában

A szombati hétfő számos nagyjelentőségű eseményt hozott. Molotov szovjetkülgügyi népbiztos és Togo japán admirális egyezményt írtak alá a mandzsuriai többéves japán-szovjet ellenségeskedések beszüntetésére. Az egyezmény nemcsak a szovjet katonai felkészültségét teszi szabaddá a Távolkeleten, de Japán részére is zavartalan operációs bázist jelent Kínában és a tengeren, főleg az eddigi japán-amerikai viszonylatban. A világsajtó valószínűnek látja a létrejött újabb-szovjet viszonyban kizárását. Az új világpolitikai fordulat a török-szovjet és a jugoszláv-szovjet viszonyban is érezteti már hatását a francia sajtó s az orosz okkupációs jelöltekbe bocsátkozók a lengyelországi ukrán és fehér orosz területekkel kapcsolatban, a szovjet részéről.

A harctéren Bialystok és Przemysl eleste jelent újabb német eredményeket a lengyelországi előnyomulásban. A nyugati front tüzéségi párbaja folyik és a francia haderő körültekintő tempóban deríti fel a Siegfried-vonal előtti területet a Saar-vidéken. Gamelin tábornok kifejezetten utasította egységeit a főlősleges emberáldozatok kerülésére. Heves repülőharcok tettek a nyugati frontot, — melyre egyelőre újabb német divíziókat vezényeltek — élénk. Jelentéseinket az alábbi csoportosításban foglaltuk össze.

Egy új meglepetés: a japán-szovjet béke

Moszkva. (Rador.) MOLOTOV külgügyi népbiztos és Togo japán nagykövet megegyezést létesítettek, amelynek értelmében a mandzsuriai japán, valamint a mongóliai szovjet-csapatok szeptember 16-án 2 órától kezdve megszüntetik minden ellenségeskedést. A csapatok azokon a helyeken maradnak, amelyeket szeptember 15-ike déli egy óráig elfoglaltak. A japán és az orosz csapatok parancsnokai haladéktalanul megvalósítják a jelenlegi egyezményt. A határt a két hadsereg vegyes bizottsága állapítja meg.

Tokió. (Rador.) Japán politikai és katonai körök hangsúlyozzák, hogy az Oroszországgal Moszkvában kötött egyezménynek rendkívüli jelentősége van a jelenlegi helyzetben. Ez az egyezmény ugyanis alkalmas arra, hogy békés megoldásra vezessen a két állam közötti függő kérdések ügyében is. A mandzsú-mongol határ kérdése komoly akadályt képezett eddig a két állam közötti normális kapcsolatok megteremtésében.

A további megértés útját egyengeti a létrejött szovjet-japán egyezmény a két nagyhatalom között

London. Moszkvában hivatalosan megerősítik, hogy Molotov külgügyi népbiztos, és Togo moszkvai japán nagykövet pénteken egyezményt írtak alá, amely végetvet a külső Mongólia és Mandzsú határon levő az utóbbi idő-

ben állandósult határviszálynak. A kérdés rendezése szabaddá teheti az utat a Moszkva és Tokio között messzebbre menő megértés és közlekedés számára. A Moszkvában létrejött megegyezés pontjai a következők:

1. A japán—mandzsui csapatok és a szovjet—mongol csapatok szeptember 16-án 2 óra kor beszüntetnek mindentféle egymás ellen irányuló tevékenységet.

2. A japán—mandzsui és a szovjet—mongol csapatok azon a vonalon maradnak, amelyet szeptember 15-éig elfoglaltak.

Hangoztatja a megállapodás, hogy a két fél csapatainak képviselői haladéktalanul megkezdik arcvonalakon az egyezmény végrehajtását, kicsérélik halottaikat, sebesülteiket és foglyukat. Megegyezés jött létre, hogy a vitássá vált határok megállapítására a két fél bizottságot alakítson és ez a bizottság azonnal megkezdje munkáját. Az egyezmény megkötésével egyidőben Suchanint, a tokiói szovjet orosz ügyvivőt nagykövetté nevezték ki. Tokiói politikai körökben kijelentették, hogy az egyezménynek messzemenő jelentősége van és ez a megállapodás alkalmas arra, hogy a további megértés útját egyengesse a két nagyhatalom között.

A német és a svájci sajtó a japán-szovjet fordulatról

A DNB jelentése szerint valamennyi német lap nagy elégtétellel vette tudomásul a szovjetorosz—japán egyezmény létrejöttét, a mely egyszer mindenkorra véget vet a mongol—mandzsui határon lefolyt incidenseknek.

A Berliner Börsenzeitung szerint a mongol—mandzsui összecsapásoknak kizárólag Angliának hasznát. A többi lapok hangsúlyozzák, hogy a Tokio és Moszkva között létrejött egyezmény az angol diplomácia súlyos kudarcát jelenti. A Hamburger Fremdenblatt az egyezményt a legjelentősebb eseménynek minősíti, amely a háború kitörése óta bekövetkezett.

A Havas távirati iroda jelenti Bernből, hogy a svájci politikai körök érdeklődésének homlokterében Szovjetország álláspontjának taglalása áll. Általában a svájci lapok nem hisznek abban, hogy a Szovjet Berlin javára a konfliktusba avatkozzék. Addig, amíg a lengyel ellenállást nem törték meg teljesen, — írják a svájci lapok, — nem valószínű, hogy Szovjetország háttámadná Lengyelországot. Ellenkezőleg, Varsó birtoklásának kérdése könnyen ellentéteket támasztana Berlin és Moszkva között. Nem szabad elfelejteni, hogy a támadást kizáró egyezmény ellenére a szovjetorosz lapok továbbra is a „német támadók”-ról írnak. Végső következtetésként azt írják a svájci újságok, hogy a német—országi barátság vetélykedést is tartalmaz és csak a jövő fogja eldönteni, hogy Lengyelország ebből a barátságból hasznot húz-e vagy pedig miatta kárt szenved.

védő lengyel csapatok parancsnoka — mint már hírt adtunk róla — Chmura ezredes tegnap hősi halált halt. Az ezredes harcokocsiát vezényelt és sikeres volt is a támadás, de azt a harcokocsiát, amelyen ő ült, a németek felrobbantották. Chmura ezredes egyike volt a lengyel szabadságharc hőseinek és Piłsudszky marsall közvetlen környezetének tagjaihoz tartozott.

Megszűnt a felszőléziai vámhatar

Berlin. A felszőléziai polgári közigazgatás vezetőjének rendeletére a felszőléziai iparvidéket visszacsatolták a német birodalomra és az eddigi vámhatarokat megszüntették.

Londoni jelentések szerint az angol fővárosban számolnak azzal az eshetőséggel, hogy Németország Lengyelországból ütköző államot akar csinálni, miután a régi német területeket maradéktalanul visszacsatolja a birodalomhoz. Nem lehetetlen, hogy az oroszok lakta területeket a Szovjet kapná meg semlegeségüknek, vagy esetleges beavatkozásának jutalmaképpen.

Hogyan működik a lengyel államélet?

Páris. (Rador.) Lengyelországból érkezett hírek szerint az északi lengyel csapatok a poznańi csapatokkal teljes összhangban működnek. Valamennyi lengyel katonai központ összeköttetést tart fenn a legfelsőbb parancsnoksággal. Ugy a varsói, mint a lemberg, továbbá a baranoviczei és vilnai rádió felhívásokat közöl és szakadatlan működésben áll. A varsói és lemberg rádió egyébként állandóan tájékoztatja a városok lakosságait a városvédelmi munkálatokról. A Lemberg vidékén megállapított lengyel kormány futárok és különböző egyéb technikai eszközök útján kapcsolatot tart fenn a legfelsőbb katonai parancsnoksággal. Valamennyi fegyverfogható férfit az el-lenség által el nem foglalt területen gyűjtöttek egybe és csak kevésre tehető azok száma, akik a román határ közelében tartózkodnak. A lengyelországi követek továbbra is lengyel területen vannak a német propaganda által terjesztett hamis hírek ellenére és csak egyes követségek személyzetét küldötték át román területre. A lengyelországi francia követ, aki pénteken Csernovitzban volt, hogy telefon útján beszéljen a bucarestj francia kózzettel, szombaton visszatért Lengyelországba. Péntekről szombatira virradó éjszaka, valamint szombaton reggel a déli hadszíntéren csend uralkodott. A lengyel—román határtól Lembergig a távbeszélő kapcsolat megszakadt, később azonban a vonalakat helyreállították. Az ellenállást ezen a frontszakaszon folytatják.

Londonba szállítják a lengyel jegybank aranykészletének egy részét

London. A német rádióállomások bejelentették, hogy a lengyel nemzeti bank aranykészletének egy részét, ládákba csomagolva, Romániába szállították, ahonnan hajón Egyiptomba, Alexandriába fogják továbbítani. A német rádióállomások közölték ezután azt is, hogy az aranykészlet másik része ugyanezen az úton fog Egyiptomba jutni, ahonnan a teljes aranymennységet Londonba fogják szállítani.

Német kézre került a lengyel petróleumvidék

A Német Távirati Iroda jelenti: Jasslo és Britani elfoglalásával a lengyel kőolaj telepek teljes egészében a németek kezébe kerültek. Tekintettel arra a fontos szerepre, amelyet a petroleum jelent a motorizált osztagok háborús tevékenységével kapcsolatban, a kőolajtelepek elvesztése Lengyelországra nézve, éppen olyan súlyos, mint amilyen előnyt jelent Németországnak a kőolaj ellátás terén. A Német Távirati Iroda jelentése ezután számszerű adatokat sorol fel Lengyelország kőolajtermeléséről, amely szerint az elmúlt két év alatt Lengyelország évenként átlag 500 ezer tonna kőolajat termelt. Igen jelentős ezenkívül Lengyelország földgáz termelése is.

Női selyem és cérna férfi és gyermek harisnyát, szvettert, bőr és cérna keztyűt, selyem kombinét és harisnyát, reformnadrágot legolcsóbban **Bogyónál,** Str. Eminescu 1. (Corso-mozi mellett)

Amerikai aggodalmak az új fordulat miatt

Washington. (Rador.) Azok a hírek, amelyek a mandzsuki és mongóliai határon keletkezett konfliktus ügyében történt orosz—japán fegyverszünetről számoltak be, mely benyomást váltottak ki a kongresszus körében. A képviselők általában azon a véleményen vannak, hogy az új helyzet hozzájárul ahhoz, hogy rövid időn belül megszüntessék a háborús angyagok kivitelének tilalmát. BLOOM-nak, az amerikai külügyi bizottság elnökének az a véleménye, hogy a fegyverszünet tulajdonképpen csak kísérleti léggömb, amelynek az a célja, hogy az érdekelt felek megállapíthassák, hogy milyen visszhangot váltana ki világszerte a japán—országi meghétkülés. Több tagját az a véleménye, hogy az orosz—japán közzeledés veszedelmet jelent az Egyesült Államok számára és ezért meg kell szüntetni a fegyverkiviteli tilalmat.

Az amerikai diplomáciai körök behatóan foglalkoznak az új szovjet-politikával és felteszik a kérdést, hogy milyen újabb meglepetést tartogat ez a politika Európa számára a német—országi megnevezési egyezmény megkötése után? A hivatalos körök tartózkodóbbak, mint hármikor és bizonyos aggodalommal tekint az orosz csapatösszevonások felé. Az a fenyegetés, amely a német—országi együttműködésről szól, élénk aggodalomra ad okot. Ez a fenyegetés je-

lentős tényezőként szerepel majd a kongresszus ama vitáiban, amelyet a semlegeségi törvény módosításáról folytatnak. A nemzeti szocialista és kommunista hadjárat teljesen jelentéktelenné szűrkitené le azokat a felszóllásokat, amelyek az amerikai elszigetelődés politikája mellett tartanak ki.

A Tass iroda jelentése számol be arról, hogy a legfőbb szovjet tanács elnöke SMETANINT tokiói orosz nagykövetté nevezte ki.

Egy más jelentés szerint az Egyesült Államok külügyminisztériumában nem kellett meglepetést az orosz—japán fegyverszünet híre, mert erre el voltak készülve, annak ellenére, hogy eddig erre semmi jel se mutatott. Ez a fegyverszünet lehetőséget nyújt Oroszországnak arra, hogy mégjobban beavatkozzon a lengyel konfliktusba, másrészt pedig Japán Kinába küldhet olyan seregeket, amelyek eddig a Mongólia és Mandzsuria között határon foglaltak helyet. Hivatalos körök kijelentik, hogy az Egyesült Államok nem maradhatnak érdektelenek a Kinában folyó hadműveletekkel szemben és többek között utalnak a kilenchatalmi egyezményre is.

Washington. (Rador.) HORIFUKHI washingtoni japán nagykövet ma megbeszélést folytatott CORDELL HULL amerikai külügyi államtitkárral a nemzetközi helyzetről.

A lengyelországi hadszíntér

Légítámadások hiúsítják meg a lengyel ellenállás eredményes fellejlődését

Berlin. A német csapatok főhadiszállása jelenleg a Német Távirati Iroda után a következőket: — A légi haderő a kedvezőtlen időjárásí viszonyok ellenére is folytatta tevékenységét. A Visztulánál visszavonuló lengyel csapatok menetszöngait megtámadták és szétszörták a német gépek. Luck repülőterén 11 gépet a földön semmisítették meg, kettőt pedig légi harc során. Nyolc más lengyel repülőgép légharcban pusztult el és

égő fáklyaként zuhant a földre. Három lengyel repülőgép sértetlenül került német kézre. A legutóbbi harcok során a németek 31 lengyel gépet semmisítették meg. A zuhanó harci gépek csoportja eredményesen támadta meg Histernezt kikötőt és ott egy aknakutató hajót, két ágyúnaszádot semmisített meg, valamint elpusztított egy nagyobb vízi-egységet.

Przemysl és Bialystok német kézben!

A DNB távirati ügynökség jelenti szombaton este, hogy a német hadserőfőparancsnokság jelentése szerint a déli német hadsereg tovább üldözte a keleti hadszíntéren a lengyel hadsereg szétszóródott egységeit. A német csapatok elfoglalták Przemysl városát. A motorizált utégek elérték WLODZIMIERT. Azok a német csapatok, amelyek Kutno közelében a lengyel csapatokat körülzárják, újabb erősítéseket kaptak. A lengyel csapatok köré vont gyűrű szűkül. Megakadályozták az ellenségnek azt a szándékát is, hogy Varsótól délkeletre előrenyomuljon. A német csapatok nyolcezer foglyot eltek és 126 ágyút zsákmányoltak. Varsó Prága nevű külvárosa körül harcok folynak. A német csapatok elfoglalták BIALYSTOK városát is. BREST,

erőd elfoglalásáért még folyik a küzdelem. A nyugati hadszínterről az ellenség tüzéségi működését jelentik. Megállapítják, hogy a francia előnyomulást visszautasították. Német terület fölött légítámadás nem történt.

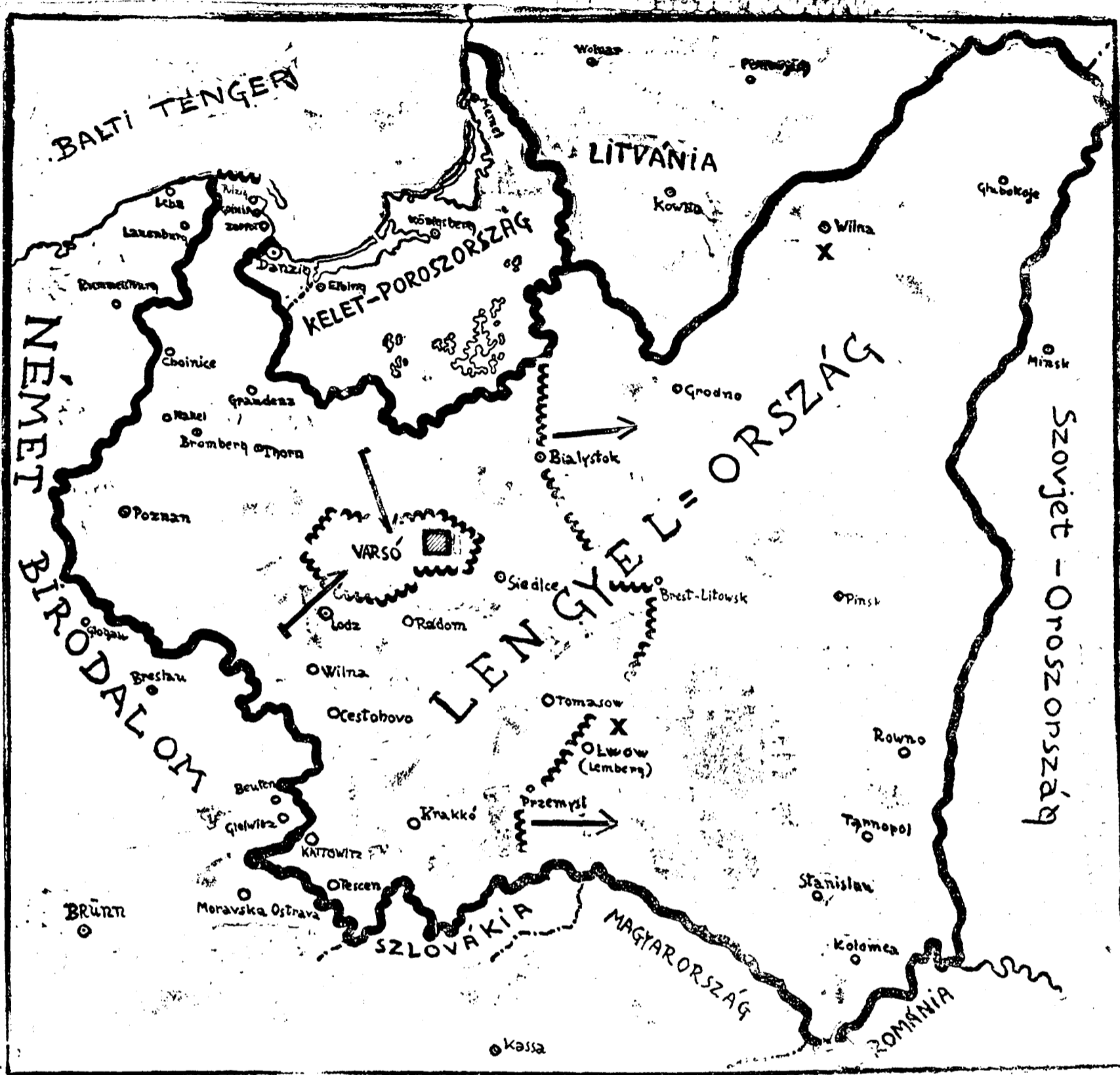
Varsóból jelentik: A lengyel rádió jelenti: Pénteken délután négy óraker nyolc német repülőgép bombázta Vlnát és több mint kétszáz bombát dobott a város központjába. Az áldozatok száma rendkívül nagy.

Varsó főparancsnokának hősi halála

Varsóból jelenti a Pat-iroda: A fővárost

A német-lengyel front alakulása

1939. szeptember hó 16-án este



JELMAGYARÁZAT: ~~~~~ = német előnyomulás kialakult frontja
 x x x = német légitámadások. A vastag nyilak a támadások további irányát jelzik

A nyugati frontról a francia nagyvezérkar Saarbrückentől délre jelentett csapatmozdulatokat. A német védelmvonal előtti iparvidék felderítése élénk légi harcok között folyik tovább.

A lengyel harctéren a német előnyomulás délkeleten Przemysl egykori erődítményét foglalta el és ostrom alatt tartja Brestlitowsk erődjeit. Innen északra további keleti előrehaladást jelent Włodzimierz elérése a Pripiet folyó közelében. Északon Bialystok esete jelzi, hogy új német front van kialakulóban, mely Grodno-Bialystok-Brestlitowsk-Lemberg vonalra kívánja áttenni az offenzíva egységét. A Kutnónál és Lublinnál bezárt lengyel seregek sorsa megdöbbentően látszik Varsóval együtt, amely ellen megszüntek a gyalogsági támadások is. A német léghaderő Vlnát bombázta észak-keleten.

III.

A szovjet katonai előkészületei

Tovább tolyk az orosz csapatok felvonulása a lengyel határon

Riga. Továbbra is azt jelentik, hogy a minsk-i kerületben a szovjet csapatok gyülekeznek. A lengyel határ mentén, Proskurovnál és Kamenev-nél. A csapatok számát 200 ezer főre teszik.

Moszkvai jelentés — amint a bucaresti-i Románia írja — arról számol be, hogy a szovjetkormány Havre kikötőjébe gőzhajót küldött az angliai és franciaországi szovjetpolgárok hazaszállítására. A londoni és párisi kormány ugyanis felszólította az Angliában és Franciaországban élő szovjet-alattvalókat, hogy a lehető legrövidebb idő alatt távozzanak haza.

Angliában és Franciaországban ma már számítanak a Szovjet beavatkozására

Róma. Az olasz lapok nagy figyelmet szenteltek a moszkvai Pravda cikkének, amely felvetette az ukrán valamint a fehérorosz kérdést és ezzel kapcsolatban támadást intézett Lengyel-

ország ellen. Az olasz lapok szerint Angliában nagy nyugtalanságot keltett a Pravda cikke, mert ebből Londonban a Szovjet beavatkozásának az előjelét látják.

A Havas ügynökség jelenti: A lengyel hadsereg válságos helyzetével foglalkozik főhíven a szombaton megjelent legtöbb francia lap. A német páncélos divíziók új módszert alkalmaznak az elfoglalt területeken, de ennek ellenére meg van még a remény, hogy a lengyel hadsereg, amelynek főereje még érintetlen, ellen fog tudni állni. Ezt a lehetőséget támogatja még az a körülmény

URANIA Tel.: 12-32.

A moziszezon legméltóbb megnyitása e páratlan filmremek!

„A marnei hős”

franciául és németül beszélő világláger! 11.30 és 3-kor o.c.só helyárak, 5, 7.15, 9.30.

Is, hogy az esőzések következtében a folyók és mecsarak környékén a nehéztankokat és a nehéztüzérséget nem lehet majd használni a németeknek. Szovietország magatartása is nagy aggodalomra ad okot. Még nem lehet látni tisztán, hogy mit szándékozik tenni a Szovjet, de meg van a valószínűsége annak is, hogy közvetlenül beavatkozik a háborúba. Az Izvestija című lapban ugyanis cikk jelent meg, amely szerint valószínűleg harcba fog lépni a Szovjet, mert nagy figyelemmel kíséri a hadműveletek eredményét. Ha a Szovjet tényleg beavatkozik a háborúba, az elsőként a Balkánon éreztetné a hatását, mert Törökország nem tűrhetné a Közelkeleten ezt a fenyegetést. Ha Oroszország Németország oldalán beavatkozik a háborúba, úgy az összes kommunistaellenes hatalmak is kénytelenek lesznek résztvenni a konfliktushoz. Ezek között lennének Németország volt szövetségesei is. A semleges államok magatartása mindinkább világossá válik, különösen Svájcé, amely ország nem kíván a brit blokádnál akadályokat gördíteni. A lapok hangsúlyozzák, hogy a tengerek el-

lenőrzésének már meg van az eredménye. Több német tengeralattjárót elsüllyesztettek és a semleges országoknak esetleg akarattal ellenére is együtt kell majd működni a demokratákkal. A francia hadsereg módszeres előnyomulása a Saar vidéken meghozza győzelmét, mert ennek a fontos ipari vidéknek elvesztése, a németek számára pótolhatatlan. A francia sajtó a továbbfakban nagy elismeréssel ír a lengyelek hősi ellenállásáról. A Petit Parisien ezeket írja: A lengyelországi háború egészen új módszerek szerint folyik. A motorizált divíziók az egykori lovasság szerepét vették át. Ezeknek a hadműveletek a légi haderők támogatják olyan mértékben, hogy azzal az egész világot meglepték. A nyugati hatalmakat ez arra az elhatározásra készítette, hogy a francia és angol légierők a nyugati arcvonalon alkalmazták ezt a módszert. Fejlesztéseiket a lap azzal a megjegyzéssel végzi, hogy a szovjet kormány a Lengyelországba bekebelezett ukrán és lehérorosz lakosságot védelmébe akarja fogadni. (Rador.)

5000 női cérna harisnyák **bombaáron GÓLYA** áruházban,
pár férfi gyermek **9, 19, 29 leles** Meňianu u. 1.

Zeppelin-járatok kereskedelmi forgalma Németország és a Szovjet között

Megkettőzük a szovjet-német gazdasági egyezmény keretét?

Amszterdam. (Rador.) A Telegraph című lap úgy értesült, hogy a német kormányozható léghajókat Oroszország és Németország közötti kereskedelmi forgalom céljaira használják fel. Német gazdasági körökben arra gondolnak, hogy főleg petrolumot lehet majd szállítani ilyen úton. Arról is szó van, hogy a 200 millió márkás külkereskedelmi forgalmat 400 millióra emelik fel.

Hatékony segítséget sürget a lengyel kormány Angliától és Franciaországtól

Róma. (Sietani.) Az olasz sajtó londoni jelentése szerint, Racinszki gróf londoni lengyel nagykövete, tegnap átvitotta az angol kormánynak a lengyel kormány jegyzékét, amelyben Varsó kérésre és sürgős segítséget kér. A lengyel jegyzék utal arra, hogy Lengyelország nem lesz képes tovább ellenállni a nagy fölényben lévő német haderőnek, ha nem kap azonnal komoly segítséget Angliától.

Páris. Lebrun köztársasági elnök kihallgatáson fogadta a párisi lengyel nagykövetet, Daladier miniszterelnök pedig a jugoszláv követet fogadta kihallgatáson.

Szovjet-jugoszláv tárgyalások?

A római Messagero szerint előkelő jugo-

szláv személyiség érkezett Moszkvába és valószínűleg kísérletet tesz arra, hogy a Szovjet és Jugoszlávia között tárgyalások induljanak meg a diplomáciai viszony felvétele érdekében.

Moszkva új meglepetésekre készül

A Popolo di Roma moszkvai értesülése szerint Molotov külügyi népbiztos elrendelte, hogy a londoni és párisi szovjetorosz nagykövetségek személyzetének fele azonnal térjen vissza Moszkvába. Az utasítás elsősorban a nagykövetségek kereskedelmi és katonai képviselőire vonatkozik.

IV.

A nyugati hadszíntér

A francia csapatok Saarbrücken előtt

Párisból jelentik: A Havas-ügyenökség a francia nagyvezérkar következő, szeptember 16-iki közleményét továbbítja:

„Az arcvonal minden részén mozgalmak voltak az elmúlt éjszaka, Saarbrücken környékén a német tüzérség rendkívül élénk tevékenységet fejtett ki. A francia csapatok némi előrehaladást értek el a Mosellától nyugatra. A Nied-folyó völgyének közelében visszavertek egy tüzérségre alaposan előkészített német támadást.”

Francia-német légi harcok a fronton

Páris. A Havas Iroda jelenti: A nyugati fronton tegnap is heves harcok folytak le. A németek a nehéz tüzérséget is megszólaltatták, azon ban eredmény nélkül.

A Saar-területen a francia gyalogság először hajtott végre nagyobb mértékű offenzívát, melynek során a németektől két községet, egy megszerített hídállást hódítottak el.

Más pontokon is előrehaladást értek el a francia csapatok, amelyek egyre nagyobb arányokban vonulnak fel.

Párisból jelentik, hogy a francia hadvezetőség máris elfoglalhatná Saarbrückent és bejelenthetné a város bevételeit. A minden tekintetben óvatosa francia hadvezetőség először a város körüli terepet akarja birtokba venni. Hogy Saarbrückent teljesen a francia hadsereg

birtokában lévőnek lehet tekinteni, mutatja az a körülmény is, hogy a francia tüzérség már a városon túl lévő keleti magasságokat tartja ágyútűzelés alatt. Az ágyútűzelés a belső területek felé haladó vasútvonalakat és országutakat pusztítja. A győztes előnyomuló csapatok mindenütt elsáncollják magukat és védműveket emelnek. Tegnap a Lautenberg felé eső úton aratta a francia hadsereg legnagyobb sikerét.

Teljesen megbízható jelentés szerint, Saarbrücken és Északnémetország között a vasúti forgalom megszűnt.

Hivatalosan jelentik:

— Az előző nap folyamán elfoglalt állásokat megerősítettük. Visszavertük az ellenség ellentámadását és veszteségeket okoztunk nekik. Arcvonalunk egy szakasza ellen az ellenség erős tüzével és légi tevékenységgel válszolt. Vadászrepülőgépeink visszavertették az első arcvonalunkat megtámadó, alacsonyban haladó ellenséges repülőgépeket.

A Havas-iroda jelentése szerint a pénteki napot az elfoglalt állások kiépítésére használták fel a francia csapatok. Tíznapos előnyomulás után szükség volt a terep megtisztítására, valamint kiépítésére azért, hogy ellenállóvá tegyék esetleges német támadások-

Öregségem könnyű lett, mert visszakaptam egészségemet...

ezt írja nekünk levelében C. Georgescu kereskedő, T.-Măgurele, Str. Capt. Stănculescu 12., aztért így folytatja:

... 71 éves vagyok. Évek óta gyomor-bajban szenvedtem és szédüléseim voltak annyira, hogy ágyban kellett maradnom az erős gyomorégés és erjedési fájdalmak miatt. Két üveg „GASTRO.D.” elhasználása után gyomrom teljesen helyre jött. Hálám jeléül ajánlottam ezen kitűnő gyógyszert mindazoknak, akik megkérdezték tőlem, miként lehet mégis, az, hogy megkérdezték, az, amikor azelőtt olyan súlyos gyomor-bajban szenvedtem... A levél hálálkódó szavakkal végződik.

GASTRO.D. gyógyszer ma már olyan közkinccse az emberi társadalomnak, hogy sokszor alig diagnosztizálható gyomor-, bél-, epe-, vese- és májbetegedéseknél, emésztési zavaroknál rövid kúra után kitűnő eredményeket értek el vele. Orvosok is ajánlják.

A „Gastro.D.” kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy postán megrendelhető 135 lej utánvétel mellett Császár E. gyógyszerárában, București, Calea Victoriei 124.

kal szemben. A katonai elméletekhez híven, amelyek szerint egy erődítményt jóval az erődítések előtt kell megvédeni, a Siegfried-vonal parancsnokai is nem elégek sznek meg azzal, hogy a francia támadást gvenkítsék a tüzéségi tüzvel hanem állandó ellentámadásokkal kísérlik meg a francia csapatokat kiüldözni az alig elfoglalt és még kellőképpen meg nem szervezett terepről. Az ujonnan elfoglalt területek megszerzése időt igényel, annál is inkább, mert ezt a munkát az ellenség ellentámadásai megnehezítik. A német ellentámadásokat egyébként visszaverték. Emíltésre méltó, hogy a német repülők ezúttal támadták meg először a francia csapatokat. A német repülőgépek alacsonyban repültek az első francia állások fölött. Ez kísérlet a francia vadászgépek azonnali visszontámadását vonta maga után és a franciák a német cépeket visszavonulásra kszítették. A németek katonai nyomása egyre gyakoribb és egyre változatosabb lesz. Ez naponként megismétlődő ellentámadásokban, a nehéztüzérség működésében, valamint az alacsonyban szálló repülőgépek gépfegyvertüzében nyilvánul meg.

Gamelin kerül a fölösleges vérvesztéséget!

A Daily Express haditudósítója szerint a németek 11 teljes hadosztályt indítottak utnak Lengyelországból, hogy a Siegfried-vonalban vessék harcba őket. A német-öldi Massbote jelentése szerint a németek Saarbrücken, Trier és Aachen kiürítése után most már az egész környékbeli területet is kiürítették. A polgári lakosság betegeit Kölnbe szállították.

Gamelin tábornok, a francia hadsereg főparancsnoka hadparancsot adott ki és abban a német fronton küzdő csapatok parancsnokait felhívja, hogy a kellően elő nem készített akciók és támadások felesleges vérvesztéséget járnak és ezeket ezért kerülni kell. A franciák nehéz tüzérsége a Saar-fronton tűz alatt tartja azokat a pályaudvarokat, amelyeken keresztül német erősítések érkehetnek. A Saarbrücken és Saarleuten között a francia bombavetők sorozatos támadást intéztek a felvonulóban lévő német csapatok ellen.

Sikertelen német ellentámadások

Páris. (Rador.) A Havas jelenti: Hivatalos katonai körökben hangsúlyozzák, hogy szombaton reggel valamennyi hadszíntéren a harcok német területen folytak le és a nyugati hadszíntér harcai új fázisba mentek át. Pénteken éjszaka a Rajna és a Mosel között élénk tevékenységet fejtettek ki és a francia csapatok csatába bocsájtkoztak a Siegfried-vonal védőivel. A német csapatok néhány ponton ellentámadásba mentek át — köztük a Saarbrückent környező nehéz terepen egészen nagy stíliú ellentámadást vittek véghez — a franciák által elfoglalt állások ellen, ezeket azonban a francia csapatok még kezdetben elűjtötték. A Nied folyó partján lezárt harcok a folyó jobb partján történnek egy kis erdővel borított síkságon. Ennek a síkságnak a szélén a francia tüzérségnek módjában áll nemcsak a Saar tel-

(FOLYTATÁS AZ 5-IK OLDALON)

CORSO 11.30, 4, 5, 7.15, 9.30 órakor.

I. „**Tamás urfi kalandjai**”

színes filmesoda és

II. **STAN és BRAN** a hűlyeség bajnoka!

újszaki ruhákat, kabátokat fest, tisztít

ALEXANDRU KNIPP SÁNDOR

modernül berendezett vállalata

Str. Brațianu 2-4 szám. Minorita-palota. Ep. Radu 10.

Szentimrei Jenő Kölcsey-életregénye

Ferenc tekintetes ur. Athenaeum, Budapest

Ime a dokumentum, hogy a gyanúsán divatos és nepszerű műfaj, az „életregény“ is lehet abszolút művészi alkotás: vallomás, amelyben harmonikusan megfér egymás mellett a megelevenített kor, a történések, a szereplők élethűsége és valóságossága, — továbbá az író vallomása. Kölcsey Ferenc, a Himnusz költője úgy lép elénk, a XVIII. századvég és a XIX. századelő eszmei vajudásokkal teli magyar reformkorszakának valóban regényekbeillő, ragyogó vezéregyenységét közöl, hogy egy pillanatra sem érezzük beállított-ságát: az író retrospektív elfogultságának más életregényekben annyira zavaró és bosszantó túlkörképének sikján: egy lelkiében rendkívül érzékeny, gátlásokkal felt emberélet története olyan természetes egyszerűséggel, realitással bontakozik ki e romantikus korszak egyébként is elmosódó, idegen hatásokkal keveredő történeti és eszmei áramlatai között, amely természetes egyszerűség a legkörülményesebb írásművészet írói és szerkesztői gondosságának eredménye. Szentimrei Jenő pompás könyvének hőse, Kölcsey Ferenc úgy jelenik meg a maga emberi és eszmei valóságában a mai olvasó előtt, ahogy a korrajzoktól, lekszikonok beállításaitól függetlenül életművében az író előtt alakult ki képe, amidőn a költő a kor és az örök emberi színjáték lezajlott jelenéseinek színhelyeit, „tájait“, dokumentumait és testi-lelki összefüggéseit kutató késői rokonlélek egyes idő-mozzásokban találkozik vele Közép-Szolnok udvarházaiban, Szatmármegye vas-kőházainak iveri alatt, koporsók vánkossai alól kikerülő sárgult levelek meg nem fejtetttitkosorai között, bársonykötésű albumok, avagy országgyűlési naplók lapjain. A reformkorszak ilyen eszmei ujjáélése és mai lelki rezonanciái alapozó módon teremtik meg a mai olvasó és az egykori évizetek szereplői között a kapcsolatot: ahogyan pedig Szentimrei exponálja egyes fejezetek, egyszerre tárul elénk a táj, a milió, a család és a közösség élete, társadalmi, politikai, erkölcsi és kulturális kerete és közöttük a félszemesség kisebbrendiségi érzésének keresztjével terhelt mély intellektus, a férfiember, a diétai követ és az örök magányosságra kárhoztatott rajongó: Kölcsey Ferenc, a költő kiteljesedetlenül maradt örök magyar élettragédiája.

A táj, a kor, a szereplő személyiségek megjelenítése, a korszerű nyelv, politikai, irodalmi, társadalmi és erkölcsi viszonyok tökéletes ismeretének átélése: ezeknél az a priori szükségleteknél jóval több és művészebben adott élmény az, ami Szentimrei Jenő regényét annyira kiemeli nemcsak az erdélyi magyar irodalom eddigi terméséből, de az egyetemes magyar próza hasonló műfajú, egyébként fulgazdag aratásából is.

Legelsősorban is csodáljuk korszerű, tisztá magyar nyelvénél friss erejét és könyved plaszticitását. Van egy pseudo-Kölcsey-levele (VIII. „A kedves sirja“), stilisztika remeke: „Masodik könyv“ ének „Férfi érzékel“ fejezete pedig, melyben Kölcsey kátharsát és lelki megújulását érzékelteti, pszichoanalitikai írás technikájában frappáns kifejezési formája olyan folyamatoknak, miknek érzékeltetése köteteket igényelne egyébként, hogy hasonló maradandó benyomást keltse nek. Nem véletlen, de a tény megillető az a mód és gond, ahogyan az Athenaeum Szentimrei művében abban a sorozatában adta ki, melyben Robert Graves Claudius sorozata, Francois Mauriac „Jézusa“, Jaques Bainville „Napoleonja“, André Maurois „Chateaubriandja“ és Sieburg „Robespierre“-je szerepelnek eddig. A „Kölcsey tekintetes ur“ bizonyos értelemben több is, mint a valórben társéletregények: Izzig-vérig magyar írás, anélkül, hogy ezt a legkevésbé hangsúlyoznán, vagy számdékában volna kárakatba tenni.

Mert ez a Kölcsey-életregény ténylegesen mai írás és azoknak számára tartalmaz súlyos igazságokat, akik a „Vanitatum vanitas“ dermesztő büvöréből, még nem találták meg — Kölcsey óta sem — a céludatos felszabadulás hárszított és bölcs utirányait, amelyek a férfias önfeláldozás és a kiállítás kétös vonalán, a korszellem ellenére is ragaszkodnak a népi igazságok hitvallásához és betöltéséhez. Tegnapi urbáriumi vitáztok, ma népi birókpolitikát sürgetünk. Az irodalom elefántesont tornyainak falain át, mint egykor Kölcsey csábitották a „népi tónok“, — a népélet eleven, gyakran szívszorító jelenségei dörömbölnék bebocsájtatásért. „Ferenc tekintetes ur“ az elsődődő népi magyar középosztály Jeremiása s az ös-foglaló Kölcseyek birtoka mégis, elháríthatatlanul a besugó Obernyíkek kezére jut. Mindenre megadja a magyarázatot Szentimrei Jenő művének világos világítást, áttekintő vonalvezetése és tárgyilagossága. Sokrétű, eleven, színes és a mozgalmas regény és mert alapos keresztmetszetet ad, eleve-

(FOLYTATÁS A 4-IK OLDALRÓL)
jes vidékét bombáznai, hanem a Siegfried-vonal belső erődítéseit is. Az ellenségnek rendkívüli érdeke fűződött ahhoz, hogy a francia csapatokat ennek a sikágnak a szelétől eltérítsék, de annak ellenére, hogy jelentős csapatokat dobtak harcba, ellentámadásaik sikertelenek maradtak.

Angol csapatszállítások Gibraltáron át

Moszkva. A Pravda jelenti: Gibraltárból érkezett jelentés szerint, tegnap tíz angol csapat szállító hajó haladt át a gibraltári szoroson. A hajók Délfranciaország több kikötőjé-

Reszlegesen mozgósították a spanyol haderőt

London. (Fodor.) A Daily News madridi tudósítója a spanyol hadsereg részleges mozgósításával kapcsolatban azt a véleményét fejezi ki, hogy a spanyol kormány biztosítani akarja az ország semlegességét.

Lindbergh óva inti Amerikát az európai háboruba való beavatkozástól!

Newyork. (Rador.) A Német Távíráti Iroda jelenti: LINDBERGH ezredes rádió hívtá fel az amerikai népet arra a veszélyre, amely akkor fenyegeti, amikor az Egyesült-Államok belekeverednek az európai konfliktusba. Lindbergh hangsúlyozta, hogy Amerika biztonsága nem függ össze a háboruban való részvétellel, sőt biztonsága annál nagyobb, minél távolabb tartja magát a konfliktusoktól. Nem szabad elfelejteni, hogy az Egyesült-Államok határa az Atlanti óceán és ez igen súlyos akadályt jelent a legmodernebb légitársaság számára is. Az Egyesült-Államok most választhatnak: vagy teljesen távolmaradnak az európai kérdésektől, vagy beleavatkoznak azok megoldásába. Ha ez utóbbit választják, akkor az amerikai fiatalság millióit kell majd feláldozni.

V.

Harc a tengereken

Elszánt tengeralattjáró-harc

London. Az Associated Press jelenti: Angol bombázó repülőgépek tegnap a La Manche csatorna felett, az Északi tengeren, cirkáló utat vettek. A repülőgépek több német tengeralattjárót fedeztek fel a csatornában és megtámadták azokat. Az egyik tengeralattjáró képtelen volt gyorsan alámerülni és bombatalálat érte. A német tengeralattjáró elpusztult. Több német ten-

ben kötnek ki és az angol csapatok ott szállnak partra. Gibraltáron különben önkéntesekből egy zászlóalj állították össze, amely legközelebb indul a francia-német hadszíntérre.

A Reuter-ügynökség jelenti: A tájékoztató minisztérium közlése szerint, Nagybritánia hatalmas erőfeszítéseket tesz a szárazföldi hadsereg kiépítésére. A jelentés szerint a háború kitörése előtt már sikerült a legerősebb hadiflottát és egy rendkívül erős légi flottát megszervezni. Nagvereji szárazföldi hadseregét is létesített a birodalom és ezt odairányítja, ahol arra szükség van. Az ipar mozgósítása sokkal gyorsabban folyik, mint a világháború éveiben. Erre azért van szükség, hogy a szövetségeseinket a legteljesebb mértékben segíthessük.

geralattjáró alámerült, de legjobb esetben is megsérültek. Angol repülőgépek elszálltak Helgoland szigete felett és a parti utégek tűzése ellenére bombákat dobtak le. A repülőgépek valamennyien visszatértek a kiindulási állomásukra.

Elszállt buvárhajók

A Reuter távirati iroda jelenti: Az angol hadihajó megkezdte a német tengeralattjárók kiméletlen üldözését. A hadihajóknak, főleg a torpedórombolóknak, torpedószúzóknak sikerült több mint 10 német tengeralattjárót elpusztítani. A hársza a forgalmas hajóutakon zajlik le.

A német tengeralattjárók legtöbbje már három-héve hette cirkál a tengereken. Az angol hadihajók több jelentést fogtak fel, amelyekben a német tengeralattjárók közlik, hogy élelmszerkészítők teljesen elfogyottak és főszerük is fogytán van. Több tengeralattjárónak annyi üzemanyagja sincsen, hogy a hazai kikötőbe térjen vissza.

A német haditengerészet parancsnoksága jelenti, hogy nem felel meg a valóságnak, miszerint az U-26 és U-27 számú tengeralattjárók sülyesztették volna el az Athénit. E két hajó július 30-ika óta rendszeres kikötőhelyén tartózkodik.

Elsüllyedt egy belga hajó

Berlin. (Rador.) A Német Távíráti Iroda jelenti: A Reuter-ügynökség londoni jelentése arról számol be, hogy egy angol hadihajó és egy mentőhajó Anglia déli partvidékén segítségért nyújtott egy sülyedőben lévő belga hajónak. A megmentett tengerészek a kórházban elmondották, hogy hatalmas robbanást éreztek és ebből az angolok azt a következtetést vonták le, hogy a hajót megtorpedózta egy német tengeralattjáró. A Belga Távíráti Iroda jelentése szerint a belga hajó utasait és legénységét megmentették és azt is bejelentette, hogy nincsen bizonyíték arra, miszerint a hajót torpedó sülyesztette el.

A „Fanadad“ megsemmisülése

London. (Rador.) A Havas-ügynökség jelenti, hogy a Fanadad nevű 5200 tonnás angol hajót egy német tengeralattjáró elsüllyesztette. A 40 főből álló személyzet megmenekült.

Egyelőre béke van a Földközi-tengeren

Róma. A londoni Times abból a tényből, hogy az olasz hajók továbbra is a tengeret járják és abból az elhatározásból, hogy Olaszország a közeljövőben újabb 20-000 gyarmatoszt küld Libiába, számolnak azzal, hogy legálább is október végéig semmiféle konfliktusból nem kell tartani a Földközi-tengeren, mert Olaszország nem vállalkoznék ilyen hosszú időt igénylő akcióra.



nen, sokrétűen és színesen eleven élet az, mi benne éltek. Azé az élet, mely a könyvben lanyar polénnel zárul, de érezzük, hogy nem szakad meg a szü utolsó lapjával, hanem benneünk, körülötünk folytatódik, minden hibájával és heroizmusával együtt, megszakihatatlan sorsszerűséggel, de nem

javíthatatlanul. Szentimrei könyvének ez a mai, pozitív élelménya a művészi élmény nemes formájába öntve suggesztív erővel hat művének minden egyes fejezetéből, férfiasan zengő lírával, idéve műhat és jóvendő Kölcsey Ferenc jubileumának piézesztáljánál. SZ. JAKAB GEZ

FORUM filmszínház. Telefon: 20-10.

Ma, a szezon legérdekesebb és legizgalmasabb kalandorfilmje,

„ZORRO“

John Carroll, Helen Christian és Noah Berry-vel a főszerepben.

Előadások: 5, 7.15 és 9.30-kor.

11.30 és 3-kor matiné olcsó helyárakkal.

NEURALGIA
FEJFAJÁS
HÜLES ELLEN

ANTINEURALGIC

JAVNOL

Kapható gyógyszerárakban
és drogueriákban

A szovjetnek 12 országgal van megnemtámadási szerződése

Az európai helyzet az orosz—német egyezmény megkötésével olyan radikálisan megváltozott, hogy a különböző országok közvéleményét kezd erősen foglalkoztatni a kérdés: milyen szerződések vannak még érvényben a világháborút követő paktománias időkben és egyáltalán a tárgyalásoknak, konferenciáknak, meg egyezéseknek és ezek összeomlásának milyen tekervényes fordulatain keresztül jutottak el a kis- és nagyhatalmak mai kapcsolataikhoz.

Az első meglepetés

A fegyverszünetet követő negyedik év a szerződések szempontjából igen jelentős volt. 1922 két ma is égetően aktuális megegyezés dátumát jelentette. Rapallót és a washingtoni flottaegyezményt. Rapalló — ami minden látszat ellenére soha sem szűnt meg létezni — a háború utáni német—orsz közzeledés első etappe-ja volt. 1922 őszén zajlott le az emlékezetes génuai világgazdasági konferencia, az első nemzetközi találkozó, amelyen Szovjetország képviselője, Csicserin is megjelent. Ezt használta fel Rathenau német külügyminiszter a rapallói kirándulásra, ami már szintén a meglepetési politika jegyében történt, vagyis meg a német delegáció beavatlan tagjai sem tudták, hogy milyen játsszmát kavernek a kulisszák mögött. Elég annyi, hogy Németország Rapallóban, mint európai hatalom elsőként ismerte el Szovjetországot és vette a normális politikai, diplomáciai és gazdasági érintkezést felvette.

Ennek a bombának akkor is óriási hatása volt. Talán nem lesz érdektelen ha idézünk néhány sort Winston Churchill leveléből, amit a hír kipatjánása után írt Cursonnak: Miként Ön, én is nagyon sokat töprengök ezen a génuai meglepetésen. Régóta előrelátó annak veszedelmét, hogy Németország és Oroszország együttesen izzenek politikát. Véleményem szerint az egyetlen módszer arra, hogy elkerüljük, vagy legalább enyhítsük ezt a káros orientációt, az lett volna, hogy háromoldalú megértést létesítsünk Németország, Franciaország és Nagy-Británia között.

Bár a Ruhr-megszállást követő viharos periódusban Anglia suba alatt támogatta Németországot és igyekezett az újat egyengetni a győztes és a legyőzött hatalmak között, tény, hogy a Churchill által óhajtott „hármask megértés” valójában soha nem jött létre, de három évvel Rapalló után legalább is zálogát és lehetőségét megteremtették: Locarnót.

Rathenaut meggyilkolták. De 1926-ban Berlinben új megállapodás még szorosabbra fűzte a szovjetorsz—német viszonyt.

1925. decemberében létesült a szovjetorsz—török megnemtámadási egyezmény is, amelyet néhány év alatt a szovjetnek valóságos megnemtámadási hálózata követett. Tulajdonképpen a szovjet adta először ilyen rendszeres mintáját a kétpoldalú szerződéseknek, amit aztán a Harmadik Birodalom politikája is követendő példaképnek érzett. A Kellogg-paktumot — ki van, aki erre nem emlékezik? — 1929 nyarától kezdve nem kevesebb, mint tíz szovjetorsz megnemtámadási szerződés követte különböző államokkal. Közük még a Kellogg paktum évében a Lengyelországgal való kölcsönös megnemtámadási egyezmény. 1929. februárjában ez kölcsönös orosz—lengyel—román és a szovjet—balti államok megnemtámadási szerződésévé bővült. Ez másszóval Kelet és Északkelet-Európában lerögzített státus quo-t jelent.

1927. az olasz politikának volt mozgalmas ide-

je. Április 5.-én megkötötték az olasz—magyar barátsági szerződést, egy megállapodást, ami idő-állónak mutatkozott 12 év minden fordulatában és megpróbálta, áson keresztül. Erre következett ugyan ez évben délszláv—francia baráti egyezség. S enél újabb replikája tíz nap múlva: az akkor husz esztendőre kötött olasz—albán véd- és dacsövetség.

A magyar barátsági szerződésen kívül Olaszország még egy olyan megállapodást létesített, ami surlódás nélkül funkcionál. Ez 1939. február 11.-én a Szentszék és az olasz állam kiegyezése volt.

Egyébként ugyanebben az évben járt le az olasz—jugoszláv szerződés. Hosszu ideig ezután növekedett a feszültség a két ország között, míg végül 1937 március 25.-én Ciano gróf új olasz—jugoszláv egyezményt készített, ami a területi integritást ép úgy magában foglalta, mint a politikai konzultációk bevezetését a két ország között. Ezzel

Németország e lépés következtében jogosultnak érezte a locarnói szerződés felmondását, ami 1936 márciusában meg is történt. Ez volt a döntő fordulat. Hitler kancellár 1936 április 1.-én tervezet nyújtott át Eden külügyminiszternek, amelyben a locarnói rendszert kétpoldalú egyezményekkel kívánta pótolni s az egész Nyugat-Európára 25 esztendő biztonsgági szerződést ajánlott fel. Hosszu diplomáciai formalitások következtek ezután: az angol és francia kormányok különböző felvilágosításokat kértek a homályos pontokról, végül a terv elbukott azon, hogy a Harmadik Birodalom külön akarja választani Kelet-Európát: Franciaország pedig nem volt hajlandó az orosz és csehszlovák szövetséget ekkor cserbenhagyni. Németország elfordult az angol—francia viszonyában való kiegyezés gondolatától, ehelyett az éppen szankciókkal küzködő Olaszországhoz közeledett. 1936 július 11.-én kötötték meg a német—osztrák megállapodást, amelyben Németország elismerte Ausztria teljes szuverenitását.

Ugyanebben a hónapban jött létre Montreux-ban a Dardanella-egyezmény, amit Olaszország barátságatlan lépésnek érzett, minthogy ez a megállapodás megerősítette a szálakat London és Ankara között. Kevéssel később Szaudi Arabia és az angolbarát Irak lépett szövetségre, viszont Németország létrehozta Japánnal az antikomintern paktumot.

Anglia előzsiái haratai

Ebben az évben még kisebb esemény volt, hogy Belgium megijedvén Németország locarnói lépésétől, felmondotta a Franciaországgal létrejött katonai megállapodását, hogy semlegességét mindenképpen biztosíthassa.

A Németország és Japán által életre hívott komintern paktum a következő években egyre bővült. 1937-ben csatlakozott Olaszország, majd 1938 elején Magyarország és Spanyolország. Ugy látszik, ennek a paktumnak legelőször azok fordítanak háttat, akik először létesítették: a németek és a Japánok.

Még 1937-ben közölték az angol érdekszférához tartozó Török—Irán—Irak—Afganisztán segélynyújtási egyezményt, amely változatlanul élet-

a kiegyezéssel párhuzamosan jött létre a jugoszláv—bulgár baráti egyezmény, aminek szövegezése ugyancsak általános megállapításokat tartalmaz, de mindenesetre az első közeledés volt a háború után a balkáni győztes és a legyőzött között.

A lengyel—német szerződés

A balkáni államok ugyanis 1934 február 9. óta szövetségbe tömörültek, amihez csak az időközben megszűnt Albánia és Bulgária nem csatlakoztak. A szövetség balkáni határait minden balkáni támadás ellen kölcsönös segélynyújtás ígéréssel vélik biztosítani.

A balkáni szövetség proklamálása után egy hónappal hívta életre Mussolini a római paktumot. Ebben Ausztria, Magyarország és Olaszország vettek részt igen szoros politikai együttműködés keretében. Minthogy az egyik tagállam azóta megszűnt létezni, a római paktum önmagától felbomlott, helyesebben helyreállt az eredeti, kétoldalú olasz—magyar szerződéses viszony.

Itália még a római paktum életre hívása előtt, 1933-ban barátsági és semlegességi szerződést kötött Szovjetországgal. Ezt a spanyol polgárháború idején nem hangsúlyozták, viszont most újból emlékeztetnek rá.

Németország az orosz—olasz egyezmény évében, 1933 októberben lépett ki a Népszövetségből, amit a német nép a Hitler kancellár által elrendelt népszavazáson egyöntetűen helybenhagyott. Az európai politika irama tulajdonképpen ettől az időponttól kezdve gyorsult meg, míg végül most eljutottunk a valóban lélegzetelállító tempóhoz. 1935-ben következett be a döntő fordulatok ideje.

1934 január 25.-én magának a német közvéleménynek legnagyobb meglepetésére megnemtámadási szerződés létesült, tízéves időtartammal Németország és Lengyelország között. Bár az 1921-ben létrejött francia—lengyel szövetség továbbra is fennállt, Franciaországot mégis nyugtalanította a lengyel külpolitika áthangolása és ezért Oroszországnál keresett egyensúlyt. Barthou külügyminiszter előbb keleti paktumot akart létrehozni, amikor azonban Németország, melynek vezetői a keleti határokat illetőleg soha nem voltak hajlandók olyan nyilatkozatot tenni, mint a nyugati határookra vonatkozóan, megtagadta a keleti részvételt a keleti paktumban előbb 1935 májusában létrejött az orosz—francia segélynyújtási, majd az orosz—csehszlovák segélynyújtási egyezség.

A döntő fordulat

ben van és orosz támadás esetén természetesen minden résztvevőt kötelez.

1938-ban angol—olasz megállapodás létesült a Földközi-tenger status quo-jára vonatkozólag.

A mai helyzet

A mai helyzet a következő: Franciaországnak kölcsönös segélynyújtási egyezménye van Szovjet-országgal. Ez a katonai szerződés, amit a szovjet nem bonjtott fel, bár megiepejésszerű megnemtámadási és konzultációs szerződést létesített a német birodalommal. Franciaországot ezenkívül szerződés fűzi Lengyel- és Törökországhoz: védelmi biztosítékot adott Belgiumnak, Romániának és Törökországnak.

Angliát katonai szövetség fűzi Franciaországhoz, Lengyel- és Törökországhoz, védelmi biztosítékot adott ugyanazon államoknak, mint Franciaország: a franciákhoz hasonlóan konzultatív egyezményt létesített Németországgal, amelynek gyakorlati alkalmazására nem került sor: azonkívül szerződése van Olaszországgal a földközi-tengeri status quo fenntartására.

Németországnak katonai szövetsége áll fenn Olaszországgal nem bonjtotta még fel az antikomintern egyezményt: támadást kizáró szerződéssel vannak a balti államokkal, Dániával és legújabban Szovjetországgal.

Ugyanílyen szerződése van Olaszországnak Görögországgal, ugyancsak a status quo fenntartására. Ezenfelül azonban még barátsági szerződése Jugoszláviával, Magyarországgal egyezménye Angliával és katonai szerződése Németországgal.

Szovjetországnak katonai szövetsége Franciaországgal, mely még most is fenn áll. Ezenkívül, Németországgal együtt összesen 12 országgal kötött a Szovjet megnemtámadási szerződést.

Általában azt mondhatjuk, hogy megnemtámadási szerződésekkel az egész európai és kisázsiai földrész annyira át és át van szövve, hogy ha a szerződések uralkodnának, ugy minden háborús mozdulat szinte lehetetlen volna. Tartósnak azonban mindaddig Európában az angol—francia együttműködés mutatkozott a háború után,

AZ ÚJ JAPÁN-SZOVJET EGYEZMÉNY

teljesen új egyensúly-helyzetet teremt Amerika és Japán távolkeleti hatalmi versenyében

A Távolkeleten úgy látszik ismét új politikai meglepetés készül. Évek óta tartó makacs ellenségeskedés után, amikor már úgy látszott, hogy az érdekkörök végzetesen keresztezik egymást.

Moszkva kibékült Tokióval

és ezzel újabb világpolitikai helyzetváltozás lehetőségei bontakoznak ki. Az a háboru, amin most vette kezdetét Európa nyugatán és keletjén, csak jelensége a világháborúknak, amely a gumiórt, a kőolajért, a gyapotért, általában tehát a nyersanyagokért, másrészt pedig a piacokért folyik. Érdekesebb, hogy ennek a küzdelemnek kezdete nem a tulajdonképpen versenytársak között indult meg elsősorban, hanem a Távolkeleten robbant ki az az imperiaalista háboru, mely előtűrá volt és minden jel szerint nagyjontosságú tényezője lesz ezenkívül is az európai háborúnak.

A piacok a tőkebefektetések kérdésében leginkább Angliával és az Egyesült-Államokkal találta szemben magát a terjeszkedésre és ennek szolgálatában katonai hódításra kényszerült Japán.

Mint ahogy az európai háborút megelőző hónapokban az volt a helyzet, hogy végeredményében ezzel a két nagyhatalommal ütközik majd össze katonailag is, ha Ausztrália, vagy India (Singapore), illetve, ha a Fülöp-szigetek és a Csendes óceán egyéb szigeteit, tehát hadászati pontok felé nyújtja ki a kezét. Mindenesetre szövetségessé tette a japán külpolitikát az a tény, hogy a világhatalmon kívül

megszakítás nélküli surlódásban állott a volt cári birodalmat elfoglaló tanácsállamok közárságának szövetségével, amelynek szintén elsőrendű érdekei vannak a Távolkeleten.

Melyek azok az okok, amelyek Angliát, Japánt és az Egyesült-Államokat szorosra szorítják egymáshoz? Elsősorban katonai szempontok tekintetében mutatkozik a látható surlódás, de az események oka kétségtelenül gazdasági természetű. A Kína területén jelenleg befektetett idegen tőkéből

Anglia 1 milliárd 189 millió dollárral, Japán 1 milliárd 136 millió dollárral szerepel az érdekeltek sorában.

Japán és az USA feszült viszonya

Az említett adatok viszont azt igazolják, hogy Japán és az Egyesült-Államok között a jelenlegi gazdasági érdekeltségeken kívül egyéb okok is közrejátszanak a viszony elmérgesítésénél. Természetesen ezek az okok is gazdasági gyökertűnek. Amikor a Panama-csatornát átadták a forgalomnak, miután a csatorna amerikai kezében van és mivel a csatorna nyugati oldalát, a Hawaii-szigetek hadikikötője — Pearl Harbour védi — megindult a harc a Csendes óceán szigettengerének birtokáért.

Mekkora hatalommal bír az aki a vizet bírja, a földeket összekötő tengereket!

De milyen hatalom egy olyan földdarabka, mint Pearl Harbour!

Ázsia és Északamerika között elterülő gázsi víztükörön, sehoh egyetlen hely, egyetlen talpalatnyi föld, ahol falásnyi kenyeret, kortynvi ivóvizet, vagy lapátnyi szemet lehetne kapni, csak a Hawaii szigetek.

A világháboru idején és különösen azóta, a japán kereskedelmi, valamint hadiflotta óriási arányokban fejlődött. Ugyanezen idő alatt az Egyesült-Államok is hasonló eszközökhöz nyultak és az építők megsegítésében továbbmenve, hatalmas kölcsönököt adtak a hajókonstrukciók siettetésére.

A tonnaárnyok eme erőltetett emelése, mely méltó módon társul mindennemű egyéb, anarchisztikus megnyilvánuláshoz, mint fegyverkezés, gyári termelés stb., fonák helyzetet teremtett a világ összes tengerein, de főleg a Csendes óceánon, ahol az Egyesült-Államok és Japán kereskedelmi flottái mellé még a földgolyó leghatalmasabb kereskedelmi hajórajá, a brit hajóraj is csatlakozott.

Az elszállítandó áru fajták mennyisége ugyanaz maradt, sőt a válság kitörésekor, hatalma-

san esett is, ezzel szemben a flotta-arányok egyre nőttek.

Az Egyesült-Államok azzal indokolta kölcsönait, hogy amíg Ázsiából csupa könnyű rakomány érkezik — tea, selým, stb. — addig az Unió górából, nyersanyagtelepeiről nehéz szállítmányok, gépek, építőfák, gabonák, stb., indulnak utnak. Japán viszont szigeti voltára hivatkozik.

Ugyanezzel az érveléssel védi Japán a nagyhatalmak támadásait a tengerészeti konferenciákon is. Hadiflotta mindazon tengeri zónáknak megvédése miatt van szüksége, amelyeken kereskedelmi hajói a szigetország bevitelét-kivitelét bonyolítják. Mindennek

előfeltétele tehát, hogy a Sárga-tengeren, valamint a keleti Kínai-tengeren a japán hadihajók legyenek az urak.

Északon, a szorosokban ez a feladat könnyű-

Elsiette az USA az „örsegváltást”

A „kaucsuk felé vezető út”, nemkülönbén az Unió távolkeleti kereskedelmi utvonalaiból, szükségzerűen beleütköznek a japáni szigetországba, helyesebben azokba a földterületekbe, melyeken a sárga terjeszkedés következtében a Felkelő Nap zászlója leng, vagy fog lengeni.

Bonin szigetét, valamint a Marianokat, Karolina szigeteket, nemkülönbén Palaut, máris megerősítették a japánok.

Egyetlen térképre vetett pillantással felmérhetjük a helyzet kardélen táncoló voltát. Kínában és az egész Távolkeleten a már befektetett amerikai gyarmati tőkét veszélyezteti a japán előretörés, a tengeri utak keresztezése pedig a honi ipar létét fenyegeti.

A múlt század vége óta, amidőn a Filippinek és Hawaii Washington fennhatósága alá kerültek, a Csendes óceán amerikai tengerre változott. Ennek mindjohban szükségét látták annak, hogy a kereskedelmi viziták biztonságát megerősítsék. Hawaii után 1899-ben Samoa szigete került az USA fennhatósága alá, majd 1913-ban a Panama csatorna a kontinens keleti oldalán fekvő nagy ipari központokat is közelebb hozta a távolkeleti piacokhoz.

A Csendes óceánon ma már nincsenek távol-ságok, jóllehet még alig egynéhány évvel ezelőtt a gyorsgőzösök is napok alatt tették meg az utat a Panama csatornától Hawaii-ig (8.700 km.), majd innen Yokohamáig (6.300 km.). A csatorna vizitvonala, amely az egész óceánt átszeli, Shanghai-ig 17.000 kilométer hosszú!!!

Az a harc, amelyet Japán és az Unió eddig a Csendes óceán birtokáért vívtak, csendes, összehangolt fogakkal folytatott küzdelem volt, amely jól álcázott a kereskedelmi „szempont”. Mert a Nagy Óceán büszke kereskedelmi repülőjáratait vajon nem hadicélokot takarnak? Amerikának Japán ellen vívott, eddig vértelen harcát egész sor konferencia, értekezlet, felülről diktált békekötés jellemzi. Az 1895-évi kínai-japán, majd orosz-japán háboru óta, Tsingtau kiürítése (1921), Sachalin evakuálása (1925), majd a tengerészeti konferenciák, mind az Egyesült-Államok kezét éreztetik.

Igy álltak tehát a dolgok a nyugateurópai háboru kirobbanása előtt. Amikor azután Anglia mind erőteljesebben elkötelezte magát az elővendő európai háboruhoz való részvételre, ezzel egyenes arányban csökkent távolkeleti politikájának fenyegető jellege, amit különösen az amerikai semlegességi törvény módosításának első ízben történt elutasítása után.

az Egyesült-Államok kormányva ugynevezett „örsegváltással” kívánt ellensúlyozni. Ennek a politikának eredménye volt a Japán-USA kereskedelmi szerződés felmondása és az a törekvés, hogy Tokióval megértessék: az Egyesült-Államok minden erejével szembe-áll a japán törekvésekkel.

Természetesen ezeknek a terveknek hátterében ott állott, mint számítási tényező, a Szovjet is, hiszen

Japán addig nem gondolhatott a nagyhatalmakkal való komoly szakításra, amíg Moszk-

nek látszik, bár ujabban, az északi átjárók óta, a szovjetflottával is számolni kell. Délen viszont Japán részről a szigeteken kiépített, egymással láncolatot képező flottabázisok viszik a blokádi pilléreinek szerepét. Ilyenek a Riu-Kiu, Formóza szigetek, nemkülönbén Bonin szigete a Csendes óceánban, amely valószínűleg a Hawaii szigetsorozat elleni támpontul szolgál majd.

Defenziva, vagy — offenziva..?

Azonban, a defenzív bázisok, igen könnyen offenzivekké alakíthatók át. Formózáról egy úgrás csak a Fülöp-szigetek csoportja, amelynek az Egyesült-Államok ugyan látszólagos függetlenséget adott, amelyeket azonban minden valószínűség szerint, tüzzel-vassal meg fog védeni. Meg fogja védeni még akkor is, ha flottája eredetileg más szerepet is kapott.

Az USA hajóraj ugyanis, az amerikai partok közvetlen védelmétől eltekintve, nem Földet véd, hanem Vizet. Azokat a vizitákat, amelyben az Egyesült-Államok kereskedelme le bonyolítódik.

Jöjjener gazdaságilag az amerikai kontinens, független a többi világ részekétől, de ha csak az egyetlen kivételt, a kaucsukot vesszük, amelyre hatalmas gépkocsi-ipara miatt is szüksége van és amelyből a világ termelésének 70 százalékát veszi át, multhatatlanul szüksége van a kaucsuk-termő államok és főleg India utjának biztonságára.

va állandó ellenségeskedéssel keverte a japán ellenes kínai politikát részben pedig a mongol-mandzsú határviellengások játszmajának kártyáit.

Ugy látszik azonban, hogy ez a tényező most már megszűnt. A tengeri mégsem hajlott el, hanem a német-szovjet kiegyezés szemellátáhatóan példával szolgált:

azok a politikai elemek, amelyek a Távolkeleten a tűz és víz látszólagos ellentétét mutatták, ugyanugy megtalálják a kiegyenlítő-dés lehetőségét, mint az éveken keresztül egymással farkasszemmet néző Berlin és Moszkva.

Szabad-kez Kinában?

Az ilyenmódon felszabaduló japán energiák pedig nemcsak a kínai probléma megoldását teszik lehetővé kínai viszonylatban, de azt is, hogy az a kérdés-komplexumot az összes, velejáró mellék kérdésekkel egyetemben felszámolhatja Tokió.

és ez márával hozza, hogy az Egyesült-Államok korántsem vállalhat olyan jelentős szerepet most már a nyugateurópai háboru eldöntésénél, mint eredetileg az USA nagyinara remélte. Washingtonnak éppen elegendő tennivalója lesz, hogy megvalósítsa a távolkeleti örségváltást Angliával szemben érdekeinek a védelmében, emellett pedig ez a küzdelem már távolról sem biztosít annyi fölényt a demokráciának, mint ha a piacokért folyó háboru valamennyi érdekellentéte egyszerre robbant volna ki.

Végül figyelembe kell vennünk, hogy a Szovjet is felszabadul távolkeleti gondjaitól és most már

kétségtelenül mind erőlesebben hajtja majd hangját az európai hangversenyben.

amelybe nem a demokráciák, hanem éppen Berlin hívta meg és amelynek muzsikája sohasem volt olyan zavaros talán, mint éppen a mai időkben. Vajon ki halászik majd eredményesebben ebben a zavarosban?

Románnyelvű hírszolgálat a bécsi rádióállomáson

Bucurestiből jelentik: A bucarestii német követség közli: Miután a többszó i kísérletek beváltak, a német rádiótársaság igazgatósága elhatározta, hogy holnaptól kezdve a bécsi adóállomás naponta háromszor románnyelvű hírszolgálatot közvetít. A bécsi rádióleadó közép-európai időszámítás szerint 18-25, 20-40 és 28-40 órákor közvetít románnyelvű hírvadot.



ARADI KOZLONY

Telefon: 11-51. Sürgőnycim: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési áraink:

Egész évre . . . 840 l. || Negyedévre 210 l.
Félévre . . . 420 „ || Egy hónapra 70 „

Ezt tedd! — Ezt ne tedd!

A „Daily Chronicle“ legutóbbi számában néhány „parancsot“ állt az angol közönség figyelmébe. A parancsok két csoportra oszlanak: az egyiknek ez a címe: „Ezt tedd“, a másiknak pedig ez: „Ezt ne tedd!“

Ezt tedd:

1. A bankból csak annyi pénzt végy ki, amennyire éppen szükséged van.
2. Ügyelj arra, hogy a legkisebb fénysugár se hatoljon ki a szobádból, vagy a lakásodból.
3. Vigyázz arra is, hogy akkor se hatoljon ki fénysugár a lakásodból, ha alított nyitász és azon keresztül a kertedbe, vagy pincébe mégy.
4. Állandóan tarts kéznél lapátot, amellyel a bombaradékokat eltakaríthatod.
5. Gondoskodj elegendő homokról. Ezzel azonnal betakaríthatod a közeledbe eső bombát.
6. Állandóan vízkészlet legyen a házadban ivásra, mosásra és fürdőre.
7. A rendőrség, vagy a repülőcsapat vagy a légvédelmi csoport vezetőinek feltétlenül engedelmességy. eszedbe ne jusson valahogyan velük vitatkozni. Haltsd végre a parancsokat.

Ezt ne tedd:

1. Ne híresztelj semmit! Ha valakit megtudnál, tartsd meg magadnak.
2. Csak akkor utazzál, ha feltétlenül szükséged van rá.
3. Ne használj telefont csak abban az esetben, ha élet-halál függ a telefonálásodtól.
4. A hivatalokat ne zakladj telefonfelhívásokkal. Ne kérdőzködj semmi felől! Amit meked tudnod kell, azt közli veled a rádió.
5. Élelmiszereket ne halmozz fel. Van annyi étel-miszernk, hogy nem halatsz éhen. — feltéve, ha teljesíted kötelességedet.

— ZÜRICH ZARLAT. Páris 950, London 1675, Newyork 442, Brüsszel 75.68 egyenlőcad, Milano 23.00, Amszterdam 235.75.

— Boris bolgár király kihallgatáson fogadta a berlini bolgár követet. Szófiából jelentik: Boris bolgár király kihallgatáson fogadta Draganovot, a berlini bolgár követet, aki jelentéstétel végett érkezett Szófiába.

— Megkezdődött az ír köztársasági hadsereg vezetőinek letartóztatása. Dublínból jelentik: A rendőrség osztagai megkezdtek az ír köztársasági hadsereg vezetőinek letartóztatását.

— A bulgár minisztertanács határozata. Szófiából jelentik: A minisztertanács péntek esti ülésén elhatározta, hogy az alant tartalmazta semlegeségi nyilatkozatot teszi meg: — „Tekintettel a nemzetközi helyzetre és az események fejlődésére, Bulgária tovább folytatja békés politikáját és semleges marad.“

— Nyugalom van Egyiptomban, Kairóból jelentik: A „Misri“ című lap azt írja, hogy Egyiptomban teljes a nyugalom, ami annak köszönhető, hogy Olaszország kívül áll a konfliktuson.

— Magánlevél-cenzúra Londonban? Londonból jelentik: A finn követség tiltakozást terjesztett elő a külügyi hivatalban, amiért szeptember elseje óta nem mutatnak el rendeltetési helyükre a finn állampolgárok által Londonba küldött levelek.

— Egyszerre csak öt szivart szolgálhat ki a németországi dohánytőzsdék. Berlinből jelentik a Frankfurter Zeitung: A birodalmi gazdasági miniszterium rendelete értelmében a dohánytőzsdék a vásárlóknak 5 szivarnál többet nem szolgálhatnak ki fejenként. Azt a dohánytőzsdést, aki egész csomag szivart szolgáltat ki egyszerre, megbüntetik.

— Jelentés a szeptemberi kereskedelmi érettségiről. Bucurestiből jelentik: A szeptemberi kereskedelmi érettségi vizsgák többek között a következő központokban folytak le: Kolozsvár, ahol a szamostartományi kereskedelmi iskolák növendékei jelentkeznek, Gyulafehérvár, ahol a következő városokbeli kereskedelmi iskolák növendékeinek kell jelentkezniük: Gyulafehérvár, Nagyszében, Balázsfalva, Szelistye, Marosvásárhely, Torda, Arad, Lippa és Hátszeg.

— Belktatták az ötéves dalai lámát. Simla. Az öt dalai lámát, akit az összes hívek elismertek, most Lassában is belktatták. A dalai láma öt éves. Ő a tizenegyedik dalai láma.

— Uj magyar titkos tanácsosok. Budapestről jelentik: Horthy Miklós magyar kormányzó dr. Tasnádi Nagy András igazságügyi miniszternek és dr. gróf Csáky István külügyminiszternek a magyar királyi titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

— A PROTEKTORÁTUSOK TERÜLETÉN KORLÁTOZZÁK A FONTOS CIKKEK SZABAD FORGALMÁT. Prágából jelentik: A háborús helyzet következtében a protektorátus kormánya korlátozta a fél dohány, gyarmatárak, hus, benzol és szappankereskedelmet.

— Tamási: Énekes madár“ ja a budapesti Nemzeti Színházban. Budapestről jelentik: Péntek délelőtt tartották a Nemzeti Színházban Tamási Áron, a nevvel erdélyi író háromfelvonásos színjátékának, az „Énekes madár“-nak a sajtóbemutatóját. A darabnak különös sikert jósolnak. Tamási humora csúcspontja emelkedik a darabban, nyelvezete bájosan költői. A darab két vénlány-főszerepét Gobbi Hilda és Ággy Erzs, a két vén vőlegény szerepét Makláry Zoltán és Hosszu Zoltán, a fiatal szerelmesek szerepét Szelezsky Zitta és Apáthy Imre játsszák.

— Elsülyedt angol aknasedő-hajó. Londonból jelentik: A „Davara“ angol kiségitő aknasedő-hajót egy tengerallatjára elsülyesztette.

— Német gimnázium nyílik Szekszárdon. Budapestről jelentik: A magyar kormány a napokban tájékoztatta a nyilvánosságot az új németnyelvű elemi iskolák felállításáról. Ez alkalommal tudta meg a közönség, hogy egy németnyelvű középiskola felállítása is folyamatban van. A magyar közoktatásügyi miniszterium ugy intézkedett, hogy október elsején Szekszárdon megnyitja kapuát az új németnyelvű gimnázium. A beiratások már megkezdődtek.

— CSAKIS OLASZ HAJÓK JÁRNAK EURÓPA ÉS AMERIKA KÖZÖTT. Rómából jelentik: Tekintettel arra, hogy a nyugati hatalmak Németországgal hadiállapotba kerültek, Európa és Amerika között az utasszállítást elvégző nagy óceánjárók, mint a Queen Mary, a Normandie és a Bremen kikapcsolódtak a forgalomból. A két szárazföld közötti forgalmat most elsősorban az olasz óceánjárók bonyolítják le.

— A legkiválóbb lengyel repülőfőnöki halála. Varsóból jelentik: A Pat-űgynyökség jelentik: Palusinski repülőfőhadnagy gépevel 12 ellenséges bombatólvét vette fel a harcot. Amikor municiója már elfogyott, repülőgépevel rázuhant a legerősebb német bombavetőre és mindkét gép elpusztult. Palusinski példájának követői akadtak, Bercikovski altiszt, miután előtt egy német bombavetőgépet, súlyosan megsebesülve, egy másik ellenséges gépre vetette magát. A két repülőgép kigyulladt, Bercikovski azonban eltűrnővel megmenekült.

Párisi tanulmányutamból hazaérkezve,

a francia nyelvtanítást újból megkezdem:

Löwenstein Bözsi

Moise Nicoara 1.

— Földrengés volt az ókirályságban. Bucurestiből jelentik: A bucuresti földtani intézetben földrengést észleltek, amelynek központja 450 kilométernyire volt.

— A Löbl-könyvtár kizárta-betűből. Az elmúlt éjszaka folyamán eddig még ismeretlen tolvaiok a Vasile Goldis-uccában levő Löbl-féle hírlapiroda üzlethelyiségének kizárta-betűből 28 könyvet loptak el. A lopást a reggeli újsajtóadás alkalmával fedezték fel és arról értesítették a rendőrséget, ahonnan bizottság szállt ki a helyszínre. A tettesek kézrekerítésére folyik a nyomozás.

— DR. J. KERESKES RÓZSI belgyógyász-speciálista szeptember 15-től kezdve délután ujra 3-6 között rendel mindennap: a délelőtti rendelő-órak változatlanok.

Ki-ki a maga módján



— Mondja, őregem, jó a víz? — Azt mondják, jó! A magam részéről a vörösbort jobban szeretem...

— Sötétkérek anyagból készülnek az új iskolai egyenruhák. Az 1939—40-es iskoláévből új egyenruhát fog viselni az elemi és középiskolákba járó ifjuság. Az új egyenruhaanyag minősége erős anyagból készült vászon és szine sötétkék. Az új anyagot az aradi MOTIU-cég már forgalomba is hozta, a körülményekhez képest meglehetősen olcsó áron. Itt említiük meg, hogy a cég a raktárán levő nagymennyiségű női és férfi szöveteket és béléstárkat még mindig a régi áron, 10 százalékos kedvezménnyel árusítja. A kedvezmény a „Consum“-könyvesekre is vonatkozik.

— Az új kassai püspök fényes beiktatása. Budapest, Kassáról jelentik: Diszes külsőségekkel és ősi szertartások közepette fogadta el szombaton délelőtt dr. Madarász István a püspöki széket a kassai dómban. A székfoglaló ünnepségen megjelent Teleki Pál gróf miniszterelnök, Hóman Bálint kultuszminiszter és sok más előkelőség. Az ünnepi szertartás egyik pontja volt a pápai bulla ünnepélyes felolvasása Ezt követően az új püspök latinnyelvű szöveget intézett a papsághoz, majd utána magyar és szlovák nyelven beszélt hívekhez és ezt követően Madarász püspök nagy napi sessedlést misét pontifikált. Az ünnepség bankettel ért véget.

— Napiparancsban dicsérték meg az aradmegyei országőrt, aki hiány nélkül visszajuttatta a talált pénzt. Bucurestiből jelentik: Az országőrség parancsnoka napiparancsban dicsérte meg Păcurariu Ion, az aradmegyei Gaisa közsegy elemi iskolai tanulóit és fegyelmezett országőrt, aki az országuton egy csomagban 140 ezer leit talált s ezt az összeget hiány nélkül visszajuttatta tulajdonosának.

— Értekezletet tartott a vidéki sajtószervezet Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: A vidéki sajtószervezet Stefan Vlădescu elnöke alatt Bucurestiben értekezletet tartott. A tárgyszorozaton szerepel az idei vidéki kongresszus-ügy is. Az idén a vidéki sajtó kongresszusát Chisinauban tartanák meg az eddigi tervek szerint. Megtárgyaltak egy emlékirat elkészítésének kérdését is. Az emlékrat, mely a vidéki újságírók kívánságait tartalmazná, a kormányhoz nyújtanák be. A továbbiak során a sajtószervezet a lapok papírral való ellátásának kérdését tárgyalta meg. A tervek szerint a vidéki lapokat vagy a sajtószervezet közbenjárásával látnák el papírral, vagy pedig a céhtörvény alapján létesítendő szövetkezetek révén.

— Előgyezés. Székely Éva és Baumann László jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— VASUTI KATASZTRÓFA FRANCIAORSZÁGBAN. Párisból jelentik: Epinal közelében két vonat összeütközött. A szerencsétlenségnek 15 halott és 50 sebesült áldozata van.

— A budapesti filmcenzura nem engedélyezte Biró Lajos Hotel Imperial című hangos filmjét, Budapestről jelentik: A filmcenzura nem engedélyezte Biró Lajos „Hotel Imperial“ című darabjának hangos filmváltozatát, amelyet az amerikai Paramount az idén készített el.

— Csobor János hazaérkezett, újból rendel. — A kolozsvári tudományegyetem értesítése az 1939—40. tanévre vonatkozólag. Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári tudományegyetem négy (jogi, orvosi, bölcsészeti és természettudományi) fakultására a beiratkozások 1939. október 2-án hétfőn kezdődnek és az egész hónap folyamán tartanak kivéve az első évfolyamokat, akiknek beiratkozása október 10-én végetér. Október 10. és 15. között tartják meg a felvételi vizsgákat. Az előadások és munkák ez évben, a miniszterium legfrissebb utasítása értelmében, október 15-én kezdődnek.

A kolozsvári egyetemnek három, minden kényvellemmel berendezett diákonthona van, egy a diáklányok részére (Calea Motilor 70.) kétfő a diákok részére az Avram Iancu- és Babes-uccában. Az ékező, mely az elmúlt évben nyílt meg a II. Carol király Akadémiai Kollégiumban, páratlanul korszerű berendezésével a diákság legkiválóbb élelmészeti biztosítja. A fizető diákok részére a havi ellátás 900 lei. Az egyetem által bevezetett orvosi, társadalmi, lélektani, tájékoztató, az intellektuális munka technikája és a sportot felölelő tanácsadási rendszer a diákságot sok néhezsegen átszegi.

Felvilágosításokkal és utbalgazításokkal az egyetem díjak szükséges okmányok, vizsgaanyagok, beiratkozási formáságok stb tekintetében az egyetem tanulmányi hivatala szolgál.

— Szenvedő beteg asszonyok gyakran már egy kis pohár természetes „Ferenc József“ keserűvízzel is nagyon könnyű, látgy békéülést érhetnek el, ami igen sok esetben rendkívül jótékony hatással van a beteg szervekre. Kérdezze meg orvosát.

— Lényegesen emelkedett a fehér bab árak. Brailáhból érkezett jelentés szerint a száraz bab árában lényegesen emelkedés állott be. Még két hét-el ezelőtt a bab ára vagononként 83—94 ezer lei között mozgott, jelenleg a bab ára 120 ezer leire emelkedett, ami közel negyvenezer leles emelkedést tesz ki vagononként.

— A Mosóczy-telepi Szociális Misszió Idény-nyitó társas összejövetelét ma, vasárnap délután öt órai kezdettel tartják meg a Mosóczy-telepi Katolikus Kőr összes helyiségeiben. Kitiűző büfé, zene, figyelmes rendezés és a hagyományossá váló kellemes hangulat várja a nagyközönséget. Tekintettel arra, hogy ezekben a gondterhes napokban a napközi gyermekotthon fenntartása fokozott erőfeszítéseket és áldozatokat kíván a Misszió szervezetétől, az egyesület barátai és jóakarói bizonyára megkülönböztetett érdeklődéssel keresik fel ezuttal is a Mosóczy-telepi magyar társadalom baráti összejövetelét.

**Előléptették
Trimbitioni Traian iparfelügyelőt**

Arad egyik kitűnő közhivatalnok, Trimbitioni Traian iparfelügyelő megérdemelt előkelő előléptetésben részesült. A nemzetgazdasági miniszter ugyanis Trimbitioni Traian központi szolgálatára rendelte be, egyben pedig a nemzetgazdasági minisztérium osztályfőnökévé nevezte ki és a textil, valamint bőripari osztályok vezetésével bízta meg.

Trimbitioni Traian tudvalegőleg közel két évtizede áll az ország egyik legfontosabb ipari kerületének élén. Fűhöz a kerülethez tartozik ugyanis Aradmegyeen kívül Hunvadmegye tehát a Zsilvölgye is. Szakértelmével, tárgyilagos megatartásával Trimbitioni Traian mindazok részint tisztelőjét és megbecsülését kivívta, akikkel akár hivatalos minőségben, akár pedig magánemberként érintkezett.

Új hivatalát, amelynek élére való kinevezése arról az értékelésről tesz tanúbizonyságot, amellyel felettesei Trimbitioni Traianal szemben viseltetnek, október másodikán foglalja el Trimbitioni Traian távozását Aradon szinte sajnálkozással veszik tudomásul, mert Arad egyik legkiválóbb főtisztviselőjét veszíti el benne. Az aradi iparfelügyelő tiszttség betöltéséről eddig még nem történt döntés.

— Két üdvözlő távirat Călinescu miniszterelnök-höz. Bucarestből jelentik: Armand Călinescu kormány elnök az elmúlt napokban a következő szövegű két üdvözlő táviratot kapta: 1. „Több mint 5 ezer román, magyar és szlovák nemzetiségű katolikus, akik szeptember 8-án a szentjohannai búcsún vettek részt, forró imában kérték a Teremtőt, hogy segítse meg Kegyelmességedet, hogy az ország életérdekeinek megmentéséért célzó munkáját sikeresen fejezhesse be. — Pop Ioşif apát, s. k.” 2. „A svájci mozgositás miatt faváza svájci kiránduló csoport, midőn az ország határát elhagyja, ezúton mond mély köszönetet azért a szíves fogadtatásért, amelyben Kegyelmességed szép országában részesült. Teljes szívből kívánjuk, hogy a román népet kerülik el a megpróbáltatások. Filjén II. Carol király, éljen Románia és a román nemzet. — Otto Hummel, s. k.”

— A rendőrség közlekedési igazgatósága felhívja mindazoknak az autóvezetőknek a figyelmét, akik igazolványukat láttamozás végett benyújtották, hogy a sofőrigazolványukért a következő sorrendben jelentkezhetnek a rendőrség illetékes igazgatóságon: szeptember 18-án, hétfőn az A-F kezdőbetűsök, kedden az F-N és szerdán az M-Z kezdőbetűsök.

— Nagymennyiségű gabonát vásárol Szlovákia Jugoszláviában. Belgrádból jelentik: A szlovák kormány két kiküldöttje Belgrádban tartózkodik és tárgyalásokat folytat nagymennyiségű jugoszláv buza vásárlásáról.

— **VIGYÁZZUNK A RÁDIÓZÁSRA!** Az aradi állambiztonsági hivatal ismételtlen felszólítja a rádiótulajdonosokat, hogy szigorúan tilos úgy rádiózni, hogy annak hangja az uccára, udvarra, vagy a szomszéd lakásba hallatszik át. Az állambiztonsági hivatal tisztviselői már megkezdték az ellenőrzést és mindazok ellen, akiket hangos rádiózáson érnek, közbiztonsági jogszabályok értelmében a rádiózással eljárási alá vonják.

N. Béreczy Ilona (Krispin-terem). Minden vasárnap fél 9 órai kezdettel gyakorló tanfolyam! Kezdő táncoktatást október 3-án, kedden 7 és 9 órakor kezdők. Külön órák. Érdeklődni: Moise Nicoara 16. szám alatt.

— **OXIGÉN HELYETT KACAGTATÓ-GÁZ.** Az egyik londoni szanatórium különös körülmények között halt meg egy operált beteg, Mrs. Emily Flower. Az egyik segédorvos, akinek az volt a feladata, hogy műtét alatt oxigént adagoljon a betegnek, tévedésből rossz tartályt vett elő. A tartályban nevetőgőrgő volt. A szerencsétlen beteg műtét alatt nevetőgőrgőt kapott, úgy hogy az operációt azonnal abba kellett hagyni. A baleset következtében a páciens néhány óra múlva meghalt.

Afganisztán semleges marad

Kabulból jelentik: Afganisztán uralkodója szombaton közölte az érdekelt diplomáciai körökkel, hogy Afganisztán a jelenlegi háborús konfliktussal szemben teljes semlegességet tanúsít.

— **Az AAC jubileumi sakkverseny befejezést nyert a következő eredményekkel: 1—2—3—4 (holtversenyben):** Bellay, Dénes, Dima, Tocanita 5. Mózses 6—7—8. (holtversenyben): Miloš, Steinhübel, Sztojkovits. Minden egyes forduló élvezetes küzdelmeket hozott. Az összes versenyzők tudásuk legjavát adták és csak a küzdőképesség alapján lehetett megállapítani a sorrendet. A nyertesek szép díjazásban részesültek. Először történt meg, hogy Aradon sakkverseny keretében az érmeiken kívül pénzültalmat is kaptak a versenyzők. A sakkverseny zökkenőmentes lebonyolításáért Steinhübel Lajost és Miloš Gheorghet illeti a dicséret.

A Romániai Magyar Népközösség Aradvárosi Tagozata
MEGHÍVÓ

Tagozatunknak f. évi szeptember 24-én, vasárnap délelőtt 10 órakor az Iparos Otthon nagytermében tartandó tisztjár-választó közgyűlése-re a Népközösség Szervezeti Szabályzatának 20. paragrafusa alapján a kerületek választmányai által kiküldendő közgyűlési tagokat ezennel üsztegettel meghívjuk.

A közgyűlés tárgysorozata: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titrári jelentés a szervezési munkálatok eredményéről. 3. Elnök, három alelnök, pénztáros, két ellenőr és negyven intézőbizottsági tag megválasztása.

Aradon, 1939. évi szeptember hó 16-án.
Dr. Parecz Béla, Bodnár József
elnök szerv. biz. titkára

Józseffalváért ..!

Kolozsvárról jelenti az Aradi Közlöny tudósítójának a Népközösség a Józseffalvai építkezésekkel kapcsolatban az alábbi közleményt adta ki: A munkálatok igen nagy lendülettel haladnak előre. Szeptember elsőjén egy ház állt Józseffalván, huzdikán már 11 épület készült el a fala 9 háznak van felhúzva, földfeletti beton 44 háznál készült el, földalatti betont ötven ház részére helyeztek el, alapkővét 56 háznak tették le. Az idej építésekhez szükséges egymillió téglából 735 ezer érkezett Józseffalvára. Az 1000 vagon cementből 611 vagon érkezett meg. A szállítást alatt levő 120 ezer cserépből 72 ezer érkezett el rendeltetési helyére. Az épületek faalkatrészeinek kétharmada van Józseffalván. Az ajtók és ablakok kereteinek elkészítését erdélyi iparosok vállalták magukra. A szakmai munkások és napszámosok naponta két házat fejeznek be s így remény van arra, hogy október 18-ig minden Józseffalvának állhat már a háza.

— **A Szociális Misszió továbbképző tanfolyamára jelentkezéseket elfogad Hendrey Ilona alelnök, hétköznap d. u. fél 5—fél 6 között, vasárnap d. e. 11—1 óráig. Greceanu u. 20 sz. alatt.**

— **Elsőrangú tanerők közreműködésével indulnak meg október 1-én a Zsidó Kulturház idej nyelvkurzusai. Román nyelv előadója: Molnárné Bréger Luiza, héber: dr. Schönfeld Miklós, angol: Neumann Dóra, francia: Löwenstein Frzsébet, német: prof. Izo Schattenné, spanyol: dr. Kiss Imre. A nyelvkurzusok iránt élénk érdeklődés nyilvánul meg, mint ahogy az az eddigi jelentkezések nagy számából kitűnik. Beiratkozások naponta este 7—8 óra között a Zsidó Kulturházban (Str. Consistorului No. 18.)**

— **Székszenlásoknál és az ezekkel járó felhívásnál, légszűrő zavaránál, szivobogásnál, szédülésnél és fülzúgásnál a belek működését egy-két pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz csakhamar elrendezi, az emésztést előmozdítja, a vérkeringést felrútsíti s tisztá fejt és nyugodt alvást teremt. Kérdezze meg orvosát.**

— **Harc a fehér aranyért.** Anton Zischka könyvének hőse bármely politikusnál és fejedeleannel féltetésebb erővel uralkodik az emberiség fölött. Uralma édesova tízezer éve tart. Tízezer esztendeie óta uralkodik a fehér arany. A beavatottak nem is sejtik, hányszor huzódik meg évezredek óta háborúk és békek, államok felvirágzása és tömegek hirtelen elsze gyenyedése mögött. „Gyapotkirály”, vagy ahogy egy ókori okmány nevezi: a „fehér arany”. Uj földet fedeztek fel érte s új gépeket találtak fel kedvéért, melyek megnyitották a technika korszakát. Amerikában millió és millió nézer lett rabszolgává miatta. Közvetlen miatta vlták az amerikai polgárháborút. Mert a gyapotültetvényekért és piacokért már rég nem egysz kereskedők harcolnak, hanem városok és államok, sőt világrészek. Ha tízezer éves történelmét végigkísérjük, betekintést nyerünk az ókori Babilon s a modern Lancashire, Szovjetorszag s a primitiv népek, India és Japán életébe a gazdasági és politikai élet kulfisszái mögé és a modern vegyészeti laboratóriumába. Feltalálók, csempészek, spekulánsok, hűsők, tudósok, gazdagság és nyomor panorámája vonul el előttünk — s az egésznek középpontjában a „Fehér arany” áll. Aki világpolitikai iskolázottságra akarja nevelni magát, nem találhat jobb olvasnivalót Zischka könyvénél. A legmaibb könyvek egyike ez az izgalmasan érdekes munka, a regényes életrajz műfajának egy modernbb és tartalmasabb változata. A hónap talán uralkodó műfajának úttörője. Anton Zischka: **Harc a fehér aranyért** c. pompás könyvének ára füve 90.— lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál, Kolozsvár. Kérje a Renaissance-könyvek jegyzékét.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:
VASÁRNAP:
FÖLDES gyógyszerész, Str. Eminescu.
KÁRPÁTI gyógyszerész, Bul. Reg. Ferdinand
ROZSNYAI gyógyszerész, Piata Avram Iancu
HÉTFŐ:
VOJTEK gyógyszerész, Bulev. Regina Maria
DANCIU gyógyszerész, Piata Mihai Viteazu
BERNÁTH gyógyszerész, állomással szemben
BERGER gyógyszerész, Saguna-ut.

Végkiárusításból

I. Grünberner
kimaradt vásznak, asztal-neműt, kabátszövetet lakásomon árusítom! Moise Nicoara 1. sz., I. em.

— **Véletlenül agyonlőtték az üldözött szökevényt.** Nagyváradról jelentik: A nagyvárad ügyészség sajtóosztálya hivatalosan jelenti: Lascar Ornagy, a nagyvárad csendőrszárnyparancsnokság helyettes parancsnoka ma délelőtt jelentette az ügyészségnek, hogy a csendőrök által üldözött Cipal Bandi nevű granicsárkatonaszökevényt ma reggel 8 óra 20 perckor Hegyközüjárák határában, Szilágyi Zsigmond tanyája előtt véletlen baleset folytán agyonlőtték. Neculescu vezetőügyész, illetve a soros vizsgálóbíró Pintea ügyész és dr. Hufja tisztiorvosból álló bizottságot delegálta, akik a csendőrszárnyparancsnokság kiküldöttséivel együtt még ma délután megejték a vizsgálatot.

— **Megindul a légiforgalom Róma—Budapest között.** Rómából jelentik: A Róma—Budapest—Velence légivonalon az utasforgalom a legrövidebb időn belül megindul!

— **Idegos emberek gyomor- és bélpanaszainál** reggelizés előtt egy fél pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz kissé felmelegítve igen kellemes háziszor, amely a székletet elrendezi, az emésztést előmozdítja és az egész anyagcserét jótékonyan befolyásolja. Kérdezze meg orvosát.

— **Szövetkezeti előadások és megheszelések a felekezeti tanítóknak nagyenyedi gazdasági tanfolyamán.** Az EMGE-nek augusztus folyamán Nagyenyeden tartott nagyszerű gazdasági tanfolyamán, amelyen 70 felekezeti tanító vett részt, a rendezőség a szövetkezés ismertetésének is helyt biztosított. Ami természetes is, mert a tanítóság falumunkájához szorosan hozzátartozik a különféle szövetkezetek irányítása és vezetése. A tanfolyam keretében Tóvissy Géza, a Hangva vezérigazgatója a szövetkezetek közösségi értékeit méltatta. Dr. Nagy Zoltán a szövetkezés tanára az iskolaszövetkezetek szervezését és működését, továbbá gazdasági nevelőerejét ismertette. Fekete György a Szövetkezés szerkesztője, a fogyasztási-, hitel- és tejszövetkezetek előnyeivel és alakításával foglalkozott. Az előadásokat számos hozzászólás követte, ami híven tükrözte vissza a tanítóság szövetkezési felkészültségét és az eddig végzett szövetkezési munkáját. A tanfolyam befejeztével a tanítóság meglátogatta a Hangva Központ Áruraktárát és borpincészetét is s ebből az alkalomból a történetesen ott tartózkodó gróf Haller István, a Hangva elnöke köszöntötte a tanfolyam résztvevőit, akik közül már eddig is számosan dolgoznak a szövetkezési munkamezőn. A látogatók a Központ munkájának megismerése után a közösségi szövetkezési munkák áldásos voltáról győződhetnek meg.

— **Aradi szövetűgynökök erdélyi üzemelőit kutatták a csendőrség.** Néhány nappal ezelőtt a Torda melletti Avram Iancu községben csendőrségtől irások megkeresés érkezett az aradi rendőrség büntetői osztályához. Az Avram Iancu községben csendőrség közölte az aradi rendőrséggel, hogy egy állítólagos aradi szövetűgynök járt a községben és az felkereste az ottani szabómestereket, akiknek szövetet adott el. A szövetűgynök többek között felkereste Ciama Nicolae ottani szabómestert, aki 38 ezer lei értékű árut rendelt, amelyre 2500 lei előleget adott. Miután azonban a szövetet nem kapta meg, érdeklődni kezdett a cég után, amelytől az űgynökön keresztül az árut rendelte és ekkor kiderült, hogy a cég nem létezik. Az aradi rendőrség megállapította, hogy a szélhámos szövetűgynök sem aradi lakos. A vizsgálat eredményéről most értesítették az Avram Iancu községbeni csendőrséget.

WIZO átkepző és nyelv-kurzusai megkezdődtek
Átképző tejszárny, szöve- és vegytisztító-tanfolyam, cukrásza-, iparművészet. Nyelv: román, héber, angol, francia. Jelentkezések: szeptember 18-ától naponta 4—5-ig. V. Goldig-ucca 8. szám.

— **Tony Galento legyőzte Lou Novát.** Newyorkból jelentik: Tony Galento, a „kétmázsa csapszék” Lou Nova ellen vívott boxmérkőzést és Tony Galento a 14-ik menetben technikai k. o.-val győzött. Lou Nova a mérkőzésen teljesen kimerült.

Temesvári urinő megrázó öngyilkossága

Temesvárról jelenti az Aradi Közlöny tudósítója: Megdöbbentő módon vált meg az élettől Révész Anna Mária temesvári uriaszony. A 30 esztendőss asszony szombaton a kora esti órákban felkereste a Regina Maria-ut 8. szám alatti Magyar Ház harmadik emeletén lakó Ferenczy Teréz nevű bárátnőjét, akinek elpanaszolta, hogy rossz családi életkörülményei következtében megunta életét. Elmondotta, hogy férje az utóbbi időben goromba vele és sokat korbácsol. Az elkeseredett Révész Anna Mária beszélgetés közben felállt székeréről és hirtelen elhatározással a nyitott ablakhoz rohant és mielőtt tetében megakadályozhatták volna, kiugrott az ablakon és vértől borítva, eszméletlen állapotban terült el az ucca kövezetén. A távbeszélő értesített mentők rövidesen megjelentek a helyszínen, hogy az életuntat a kórházba szállítsák, de ekkorra már kiszenedett. A megdöbbentő öngyilkosságról értesítették a hatóságokat és azok közölték a szomorú hírt az Erzsébetvárosban levő Műle Vilmos-ucca 5. szám alatti lakó, hozzájárulókkal is.

SPORT KÖZLÖNY

Cucula góliaival

A Gloria CFR meglepetésszerű győzelmet aratott a Sp. Studentesc ellen

Bucuresti. A nemzeti bajnokság „harmadik” fordulójának két mérkőzését játszották le szombaton és míg a Rapid papirforma szerinti győzelmet aratott az Unirea Tricolor ellen, addig a Gloria CFR, nagy meglepetésre maga alá gyűrte a Sp. Studentesc csapatát. A bajnoki táblázat így alakult:

1. Rapid	2 2 - - 9 2 4
2. Venus	1 1 - - 3 0 2
3. Ripensia	1 1 - - 3 0 2
4. Carpati	1 1 - - 2 0 2
5. CAMT	1 1 - - 3 2 2
6. Gloria CFR.	2 1 - 1 3 8 2
7. Victoria	1 - 1 - 0 0 1
8. Sp. Studentesc	3 - 1 2 7 9 1
9. Unirea Tricolor	2 - 1 1 2 3 1
10. Juventus	2 - 1 1 3 6 1
11. UDR	1 - - 1 0 2 -
12. AMTE	1 - - 1 0 3 -

Husz év után

Ismét Ausztráliába vándorolt a Davis-Cup

A DC története 1900-tól napjainkig

A tenisz nagy- és kishatalmai 1900 óta küzdenek a Davis Cupért és a 40 esztendő alatt mindössze hat ízben éspedig 1901-ben, 1910-ben és 1915-18-ban, vagyis a világháború négy évében nem mérköztek érte az európai és tengerentúli teniszországok csapatai.

A küzdelmek két csoportban kerülnek lebonyolításra: európai és tengerentúli csoportban és a versenyt kiesési rendszer szerint játsszák olyképpen, hogy a csoportok győztesei végül egymással kerülnek szembe. Az előző évi győztes nem köteles a csoportok valamelyikében küzdeni, hanem a két csoportgyőztes egymásközi eredményének eldölte után a nyertessel ugynevezett kihívásos döntőt játszik.

Az eddig 40 évből, mint fentebb említettük, hat ízben nem játszottak a DC-ért, a 34 év kihívásos döntői közül pedig

Amerika	12
Anglia	9
Ausztrália	7
Franciaország	6

alkalommal nyerte a Davis Cup védelmét. A kihívási fordulóba jutott, de ott veszített: Amerika 15, Anglia 7, Ausztrália 7, Franciaország 3, Belgium és Japán 1—1 alkalommal. A kihívási döntőt csak hat esztendőn át — Párisban — játszották salak pályán (1928—1933), a többi kihívásos döntőt mindig fűves pályán bonyolították le.

Az ezévi győztes Ausztrália az 1907—09 években, valamint 1911, 1914 és 1919 években már nyertese volt a serlegnek. A serleg most ismét az ötödik világrészbe vándorolt és mivel a kihívási döntőt mindig a védő országában játsszák, a nagy utazási távolság miatt nem kis feladat lesz azt az ausztráloktól visszahódítani.

Gerely: Vamanu	56.76 méter.
Kalapács: Biró	48.91 méter.

Egvedül Havaletz szerepel mindkét listában: ő most nyerte tizedik bajnokságát. Legnagyobb a fejlődés a kalapácsvetésben (34 százalék!) Egyedül a 100 méteres síkfutásban ugyanaz az eredmény, a többiben mind jobb!

Az Eszaki Kupa állása

Helsinki. A norvég—finn (2:1) mérkőzés után továbbra is Norvégia vezet az északi államok részére kiírt kupa-táblázaton, amely így fest:

1. Norvégia	7 5 1 1 2 11 11
2. Svédország	7 4 - 3 19 11 8
3. Dánia	6 3 1 2 11 7 7
4. Finnország	8 1 - 7 7 29 2

Elfogta az aradi rendőrség a marosparti villanegyed vakmerő cigány-betörőit

Beszámolt az Aradi Közlöny arról, hogy szeptember 10-re virradó éjszaka három cigány betörést kísérelt meg Szabó Sándor dr. ismert aradi nagykereskedő a Szabó Albert-cég birtágjának Bolintineanu-ucca 1. szám alatti villájába. A cigányok, — mint megírtuk, — már behatoltak a villa udvarára és a lakásba vezető ajtót feszegették, amikor az általuk okozott zajra felébredt a szolgáló személyzet és segítségért kiáltottak, mire a kellemetlen látogatók futásnak eredtek. Izgalmas üldözés után az egyik betörőt, Kovács Tódort sikerült is elfogni, míg másik két társa az éj leple alatt kerekelt oldott.

A rendőrségi nyomozás során, amelyet Marcu Viorel rendőrtiszt, a bünyügyi osztály főnökének irányításával a nyomozótestület tagjai folytattak, megállapították, hogy az elfogott cigány Kovács Miklós és Kovács Traian lakhely nélküli cigánybetörőkkel akart Szabó Sándor dr. lakásába behatolni. — A szökésben lévő cigányokat az elmúlt éjszaka folyamán a detektívek őrizetbe vették és nyomban megkezdtek kihallgatásukat. Eleinte tagadni próbáltak, de az eléjük tárt bizonyítékok láttára megtörttek és beismerték tettüket. Elmondották, hogy ugyancsak szombaton éjszaka, mielőtt Szabó Sándor dr. villájába hatoltak be, betörést kíséreltek meg a dr. Davila uccában lakó Jivulescu Traian igazgató villájába is, de mielőtt a lakásba értek, a házbeli felébredtek és elzavarták őket. A veszedelmes betörő cigányokat a rendőrség az ügyészségre kísérte.

HOLLAND-AMERIKA LINIE

Rendszeres hajójáratok az

Egyesült-Allamokba,
Kanadába és
Középamerikába

FIZETES LEIBEN!

Felvilágosítások és beiratkozás:

HOLLAND-AMERIKA LINIE

ARAD, Bulev. Regele Ferdinand No. 9.
Telefon 21-77.

BUCURESTI, Calea Victoriei 70. et. I.
Tel. 4.41.65.

Megérkezett Aradra a Juventus csapata

Az AMTE vasárnapi ellenfele, a Juventus együttese szombaton megérkezett Aradra. A bucarestii piros-kék csapattal egyelőre csak nyolc játékos érkezett meg és ezek: Endrefi, Tanasescu, Bandrabur, Oana, Simkó, Sonny Niculescu, Dunareanu és Naci. A Juventus vezetőitől nyert értesülés szerint Dragomirescu, Palmer és Klein vasárnap érkeznek meg, de biztosan számítanak Varjassy játékára is, aki Arad mellett teljesít szolgálatot. A Juventus tehát az AMTE ellen a következő összeállítású csapattal szándékszik kiállni:

Endrefi — Varjassy, Dragomirescu — Bandrabur, Klein, Palmer — Oana, Simkó, Sonny Niculescu, Dunareanu, Naci.

A Sport és Kritika

Hétfőn a rendes időben jelenik meg. A népszerű, pompásan szerkesztett magyarnyelvű szaklap teljesen részletes beszámolókat ad a nemzeti bajnokság A) csoportjának mérkőzéseiről. Bő ismeretűt nyújt a kerületi bajnokság egyes mérkőzéseiről, a B) liga és a különböző sporteseményeiről is. Minden elárúsítóhelyen kapható.

O Elutazott a Gloria Petrozsényba. A Gloria csapata szombaton reggel elutazott Petrozsényba, ahol vasárnap a Jiul ellen játszik nemzeti bajnoki mérkőzést. Az aradi csapatban szerepel az új szerzemény: Farkas III., az Egvetértés volt játékosa is. A Gloria így áll ki vasárnap a Jiul elleni meccsre: Theimer — Régnér, Volentir — Siclován, Codrean, Micola — Igna, Farkas III., Fritz, Henegar, Mercea.

— A Hercules birkózó-egyesület ezúton értesíti tagjait, hogy a Iosif Vulcan-uccai birkózócsarnok újjáalakítási munkálatai teljesen befejeződtek és 18-án, hétfőn este az edzés ismét megkezdődik.

Ennyit fejlődött tiz év alatt a romániai atlétika!...

Bucuresti. Az 1939. évi országos atlétikai bajnokság eredményei jobbak voltak, mint bármely más évben, ami a fejlődés biztos jele. Nem érdektelen most összehasonlítani a tiz év előtti bajnokság eredményeit az ideivel, hogy a haladás még szembetűnőbb legyen. Ime az összehasonlító táblázat:

1929.

100 m: Csegezi	11 másodperc.
200 m: Puhala	23.1 másodperc.
400 m: Puhala	53.1 másodperc.
800 m: Velcovici	2 perc 02.3 másodperc.
1500 m: Paveliuc	4 perc 16.4 másodperc.
5000 m: Paveliuc	16 perc 23.6 másodperc.
10-000 m: Marinescu	34 perc 12.1 másodperc.
110 gát: Albrich	16.4 másodperc.
400 gát: Kappler	60.8 másodperc.
Magas: Schop	170 centiméter.
Távol: Biró	638 centiméter.
Hármas: Panajoth	13.22 méter.
Rud: Biró	338 centiméter.
Súly: Krawatski	11.86 méter.
Diszkosz: Havaletz	38.89 méter.
Gerely: Rottmann	52.43 méter.
Kalapács: Rottmann	36.71 méter.

1939.

100 m: Cristea	11 másodperc.
200 m: Cristea	22.7 másodperc.
400 m: Kiss	50.5 másodperc.
800 m: Kiss	1 perc 57.6 másodperc.
1500 m: Kiss	4 perc 06.3 másodperc.
5000 m: D. Cristea	15 perc 26 másodperc.
10-000 m: Cristea	32 perc 12 másodperc.
110 gát: Maesciuc	16.1 másodperc.
400 gát: Maesciuc	57.8 másodperc.
Magas: Yost	181 centiméter.
Távol: Stoichitescu	702 centiméter.
Hármas: Calistrat	14.16 méter.
Rud: Dragomir	340 centiméter.
Súly: Schulleri	14.13 méter.
Diszkosz: Havaletz	45.22 méter.

Döntött a bírálóbizottság az Aradi Közlöny nagy nyári rejtvény-derbyjének lezajlott versenyében

Részletes jelentés a népszerű rejtvény-pályázatunkról és szerencsés nyertesekéről

Csúsfőtökön az Aradi Közlöny szerkesztőségének különszobájában összeült az a bírálóbizottság, amely az ARADI KÖZLÖNY nagy nyári rejtvény-derbiének pályázói által beküldött megjelölésű feladatok szakvéleményét adott és az egyes helyezéseket eldöntötte. A bírálóbizottság tagjai REINHART Gyula, DOMÁN Sándor, SZABÓ Miklós, FÉNYES Lóránt és HENTSCHEL István voltak, akiknek FARAGÓ Zoltán, az Aradi Közlöny rejtvényrovatának vezetője, a legtöbb rejtvény készítője ismertette a legutóbbi nagyarányú pályázat feltételeit és a derby lefolyását.

Faragó Zoltán előadásából kiderült, hogy a nyári nagy rejtvény-pályázaton hetenként mintegy kilencszáz résztvevő küldte be jó vagy rossz megjelölését. Külön érdekessége volt a versenynek, hogy kereszt-rejtvény és szórejtvény, valamint betűrejtvény egymást váltogatták és ezért változatos, élvezetes szórakozást nyújtott az Aradi Közlöny rejtvenyfelő táborának természetesen sokan voltak, akik hibát ejtettek, több rejtvenyt rosszul fejtettek meg, de nem kedvtelenedtek el, hanem változatlan buzgalommal küldték be a további megjelöléseket is. A nagy érdeklődésre való tekintettel, már

a verseny közben két díjjal felemelte az Aradi Közlöny kiadóhivatala a jutalmak számát.

hogy ezzel a lelkes munkára ösztökélje a rejtvény-sport nagyszámú művelőjét. Mint köztudomású, minden rejtveny megvolt a maga pontértéke. Ha valaki valamennyi rejtvenyt kifogástalanul fejtette meg, akkor összesen 170 pontot érhetett volna el. Ezt a maximumot nem sikerült senkinek elérnie, azonban négyen — az első négy helyezett — mindössze két pontot vesztek és így

négy 168 pontos között osztott meg a négy főnyeremény. A bírálóbizottság a négy első sorshelyzást döntötte el a helyezés kérdését.

A további helyezéseknél szintén sorshelyzást döntött és ennek megfelelően alakult az alábbi helyezési sorrend:

HALMAY Lajosné nyerte a 12 személyes ezüst porcellán kávés-készletet, Szabó Albert eeg díját.

ÓRFI Ági nyerte a 6 személyes ezüst porcellán mokka-készletet, az Aradi Közlöny díját.

STEIN Józsefné nyerte a sikkés ujjal ruhát a Diva modellház (Minorita-palota) díját.

KÖVES Sándor nyerte a pár divatcipőt Sándor István cipőárúházának (Biv. Reg. Ferdinand 11) díját.

Sándor István nyerte a modern asztali diszórát, Buschi Emil órás és ékszerész (Str. Bratianu 2.) díját.

Lázár Nándor nyerte az elegáns pongyola anyagot, I. Schütz női divatárúházának (Minorita-palota) díját.

Hosvai Katalin nyerte a modern asztali diszórát, Csáky János órás és ékszerész (a Lutheránus-templommal szemben) díját.

Kohn Sámuelné nyert 3 és fél méter ruhaanyagot, Medrea női divatárúház (Bul. Regina Maria 16.) díját.

Komma Viktor nyerte a modern ébresztő órát, Gartner József órás és ékszerész (Piața Avram Iancu 1.) díját.

Özv. Fischer Kálmáné nyerte a modern ágycélmunka szőnyegét, Bakács Fehérmű és kézimunka üzlet (Ortutay-palota) díját.

Bácskay Gizella nyerte az izléses pongyolát, a Fortuna női konfekció (Piața Avram Iancu 1.) díját.

Eisler Lilly nyerte a divatos bőr retliköt, Kra-marovics József bőrdisz-műves (Piața Avram Iancu 3.) díját.

Édl Irén nyerte a női selyemkombiné anyagot, Ruttkay és Bozay kelengyeárúház (Bul. Reg. Maria 8.) díját.

Alföldy Ila nyert 4 méter mosó nyári ruhaanyagot, Weisz Sándor divatárúházának (Str. Bratianu 2.) díját.

Farkas Sándor nyerte a modern éjjeliszekrény lámpát, Horváth József elektrotechnikai vállalatának (Str. Bratianu 10) díját.

Bonyhádi Gizli nyert 6 drb. fényképes levelezőlapot, Fotosport fotoszaküzlet (Str. Eminescu 2) díját.

Eckstein Vera nyert 6 drb. fényképes lev. lapot, Fotosport fotoszaküzlet (Str. Eminescu 2.) díját.

Losonczy János Marcsi nyerte a diszdoboz csokoládésszert, Select bomboneria (Bratianu 3.) díját.

Pfeiffer Lászlóné nyerte a selyem gyermekruhát, Brenner speciális baby és gyermekruha áruháza (színházzal szemben) díját.

Martini Károly nyerte a férfi nadrágszövetet, Muzsaj József férfiruha áruháza (színházzal szemben) díját.

Finkelstein Irén és Rózi nyert 1 pár női harisnyát és 1 pár női keztyűt Bársony kötöttárúház (Neuman-palota) díját.

Weininger Zsigmondné nyerte a 6 személyes finoműveg likőrös készletet, Fischer M. üveg- és porcellán áruháza díját.

Bimbi József nyert 3 drb. Indanthren törülközőt, Szmutny divat- és kelengyeárúház (Str. Metianu 2-4) díját.

Deák Zsigmond nyerte a selyem divatnyakendőt, Apponyi Testvérek uridivat és cipőárúház díját.

Mit tekint hadi dugárunak Anglia és Németország?

Német birodalmi törvény és angol királyi rendelet

Az angol királyi rendelete felsorolja azokat a tárgyakat, amelyeket hadi dugáruként kell kezelni. A rendelet a következőképpen szól:

Minthogy egyfelől köztünk és másfelől Németország között hadiállapot áll fenn, s ezért részletesen fel kell sorolni azokat a tárgyakat, amelyeket hadidugáruként szándékszunk kezelni, ezennel a titkos kabinet-tanács hozzájárulásával kijelentjük, hogy a háború tartama alatt, vagy további hirdetemény közzétételéig az első számú mellékletben felsorolt tárgyak feltétlen dugáruként, a második számú mellékletben megnevezett tárgyak feltételes dugáruként fognak kezelni.

Feltétlen dugáruk

a) Mindenféle fegyver, löszer, robbanóanyag, vegyszer, vagy berendezés, amely vegyi háborúk folytatására alkalmas, továbbá gépek ezek előállítására, vagy javítására, valamint ezek alkotórészei: olyan áruk, amelyek használatukhoz szükségesek vagy alkalmasak: anyagok, vagy alkatrészek, amelyek ilyen anyagok vagy alkatrészek előállításához vagy használatához szükségesek, vagy alkalmasok.

b) Mindenféle tüzelőanyag, minden berendezés vagy eszköz a szárazföldön, vizen, vagy a levegőben való szállításhoz, gépek, amelyek előállításukra vagy javításukra szolgálnak: ezek alkatrészei: eszközök, cikkek, vagy állatok, amelyek felhasználásukhoz szükségesek, vagy alkalmasok: előállításuknál használatos anyagok, vagy alkatrészek és olyan áruk, amelyek ez anyagok vagy alkatrészek termeléséhez vagy használatához szükségesek, illetve alkalmasok.

c) Mindenféle hirtovábbító eszközök, szerzőkönyvek, gépek, felszerések, térképek, képek, papírosok és más áruk, gépek vagy eszközök, amelyek hadműveletek végrehajtására szükségesek, vagy alkalmasok: az előállításukhoz vagy használatukhoz szükséges vagy alkalmas cikkek.

d) Pénzermék, nemesfémek rudakban, bankjegyek, adósságmányok, továbbá fémanyagok, korongok, lemezek, gépek, vagy más cikkek, amelyek előállításukhoz szükségesek, vagy alkalmasok.

Feltételes dugáruk

e) Mindenféle tápszer és élelmiszer, takarmány, ruházat és olyan cikkek, valamint anyagok, amelyek előállításukhoz használatosak.

A német birodalmi kormány a következő törvénybocsátotta ki: Miután az angol kormány egy feltételes dugáruktörvényt állított fel és ebbe élelmiszereket és más életbevágóan fontos javakat is felvett, a német birodalmi kormány is

Balla Alajosné nyert 3 drb. finom női vagy férfi zsebkendőt, I. Moju divatárúház díját.

Házy Mária nyert 6 drb. levelezőlapot, Sándor Jenő fotoműtermének (a Lutheránus-templom mellett) díját.

Eich Árpád nyert egy pár férfi harisnyát és egy pár keztyűt, Bársony kötöttárúház (Neuman-palota) díját.

Grosz Samu nyert egy bérletet 10 borotválkozásra, Jäger Tivadár borbély és fodrász szalon (Bul. Reg. Ferdinand 31) díját.

Egy-egy kötet modern regényt, az Aradi Közlöny díját nyerték:

Winkler Trude, Anita Benőné, Bakács Béláné, dr. Bedő András, Birnfeld Gitta, Fetter Irén, Gross Olga, dr. Kele Gyuláné, dr. Réna Jenőné, Vadász Loránt, dr. Vitosi Pálné, Téthi Boriska.

A nyertesek a jutalmakat, illetve azok felvételére jogosító utaltványokat

1939. szeptember 19-én reggel 9 órától vehetik át az Aradi Közlöny kiadóhivatalában

a hivatalos órák ideje alatt, megfelelő igazolás ellenében.

A második nagyarányú rejtvény-derby tehát lezáródott és megállapítható, hogy olvasóink többora lelkesedéssel és örömmel fogadták az élmisport versenynek niabbi kirását. Erről az örömről és lelkesedésről tanuskodnak azok a kiadóhivatalunkhoz intézett levelek, melyekben dicséret hangján emlékeznek meg a kitűnő ötletéről, valamint arról, hogy milyen értékes tárgyakkal jutalmazza az Aradi Közlöny rejtvenyfelőtoinek szorgalmát.

kénytelen a maga részéről megfelelően eljárni. Ezért tudtul adják a következőket:

Az 1939. évi augusztus 28.-i zsákmányolási szabályzat 24. szakaszának rendelkezésein kívül dugárunak (feltételes dugárunak) tekintik a következő tárgyakat és anyagokat: élelmiszereket, beleértve élőállatokat, élvezeti javakat és takarmány neműeket: továbbá ruházati cikkeket és ezek előállításához használt anyagokat. Ez a törvény 1939. szeptember 13.-ával lép életbe.

A német la'strom

A birodalmi kormány közli: A birodalmi kormány attól a törekvéstől vezérelve, hogy a békes tengeri kereskedelmet amennyire csak lehetséges, kimélje, augusztus 28.-i rendeletében csak azokat a tárgyakat és anyagokat jelölte meg az ellenséges területre, vagy az ellenséges haderőnek szánt, tehát feltétlen tilalmas áruknak, amelyek közvetlenül a szárazföldi, tengeri, vagy légi fegyverkezés céljait szolgálják. Minthogy azonban az angol kormány összeállította a feltétlenül tilalmas áruk jegyzékét, amely messze túlmegy ezen a keretén, a birodalmi kormány kénytelen a maga részéről szintén kibővíteni a feltétlenül tilalmas áruk körét. A birodalmi kormány tehát a következő törvényt hozta, amelyet ezennel kihirdet:

1. Tilalmas áruknak (feltétlenül tilalmas áruknak) tekintendők a következő tárgyak és anyagok, ha azok az ellenséges területre, vagy az ellenséges haderőnek szántak: mindennemű fegyver, fegyveralkatrész és kellek.

2. Lőszer és löszeralkatrész, bomba, torpedó, akna és másféle lövedék, e lövedékek kilövésére, vagy süritett levegő útján való kilökésére alkalmas berendezések, puskapor és robbanóanyagok, beleértve a gyújtószerszámokat és gyújtószerszámokat.

3. Mindennemű hadihajó, hajóalkatrész és kellek.

4. Mindennemű légi jármű, alkatrész és kellek, repülőgépmotorok.

5. Harcikocsik, páncélos gépkocsik és páncéltoratók, mindennemű páncéllemez.

6. Vegyi harci anyagok, valamint az ezek kilövésére vagy süritését, levegővel való kilökésére alkalmas berendezések és gépek.

7. Katonai ruházati és felszerelési tárgyak.

8. Híradó jelző és katonai világítóeszközök és alkatrészek.

9. Szállító- és közlekedési eszközök és alkatrészek, igavonó, teherhordó és hátszlovak vagy más állatok.

10. Mindennemű üzem- és futóanyag, kenőolaj.

11. Arany, ezüst fizetőeszközök, adósslevelek.

12. Az 1-11. pontokban megnevezett tárgyak és termékek előállítására vagy felhasználására szolgáló eszközök, szerzőkönyvek, gépek és anyagok.

Legnagyobb hajszínesítés, modern frizura, festés és dauer E I P E R T -salónjában készül, Str. V. Goldis 6. — TELEFON: 21-41.

ASSZONYOK ROVATA

Rovatvezető: **Dr. Dévainé Erdős Böske**

Szörmedivat 1939.

Az első szembetűnő érdekesség a tavalyi szörmedivattal szemben: a dus és roppant gazdag prémezés. (Ugy látszik a szörmediktátorok azt gondolják, hogy jobban fog menni az embereknek telén...)

A szövetskabátok ma csak úgy készülnek, hogy több, mint a felét drága prém borítja. Így például egy kabát, aminék a két ujja, még hozzá bő, puños ujja, tiszta szörme, ezzel szemben galéria, alig vagy egyáltalán nincs. Az ujjak lehetnek nutrióból a barna színű kabáthoz, vagy horribile dictu, nerzhől, esetleg barna perzsából, a fekete kabátok scaból, perzsából.

Van aztán a szövetskabátoknak olyan variációja is, amikor az ujjak a szövettől készülnek, viszont alulról fölfelé körülbelül negyven centiméteren keresztül, körös-körül prém szegélyez. Ez sokkal szebb formájú, mint az előző, mert a fentéhez abszolút vékonynak és magasnak kell lenni, míg a másodikhoz gyakrabban talál az ember modellt.

Meg kell azt is említenem azonban, hogy a téli kosztümnők már kevésbé készülnek ennyi szörmével, persze vannak kivételek, de amilyen arányban dusak a prémezések a téli kabátoknál, olyan arányban csendesülnek a kosztümkabátok. Ugyanis főleg prémcsíkokkal díszítik csak ezeket, csikok szaladnak jobbra, balra, oldalról előre, alulról fölfelé, és így tovább. Rengeteg a bubigalléros megoldás szörméből és nem is ugyan, de szép a szörmezés is.

Hogy valami kis történelmet is adjak ehhez a beszámolóhoz, meg kell említenem, hogy sa-

nos most nincs külföldről, Párisból, Londonból szörmebehozatal és bizony meg kell elégednünk a raktáron lévő szörmével, de hála Istennek annyi még mindig van, hogy a jobbpénzü hölgyeink ne panaszkojanak.

Bundákban az úgynevezett box, vagy skatulya modellek dominálnak. Könnyebb megérthetőség kedvéért legyenek ezek a bundák, mint a férfi átmeneti kabátok. Széles, egyenes váll, bő, egyenes, de nem glöknis hát, elől közepen nagy gombokkal záródnak, bubigallér, vagy semmi gallér. A hosszuk maradt: hétnyolcados. Roppan öltözeti az embert egy ilyen fazonú kabát, különösen, akik magasabbak, de azért az alacsonyakat is mindenesetre jobban öltözeti, mint a nagyon glöknis hátul bő kabát.

Perzsálah bundát ajánlanak annak, aki nem tudja a perzsát és annak finomabb ágazatait megfizetni. Egy-egy kis nerzgallérral díszítik, oroszos nyakként, nagyszerűen néznek ki. A pézsmára felüti felét az idén, a szürke foka és a seal ismét nagyon megy. Ujabbán ezüststróka farkokból álltanak össze kis kabátokat, olcsóbb, mintha teljes rókából készülnének s jó mutatnak — háttározottan. A rövid kabátok ismét divatosak lesznek, mégpedig — ez a divat Angliából jött át hozzánk. — a magas szörmékből. Így természetesen első sorban a szkunksz jön számításba és a mosómedve.

Jó lesz Hölgyeim sürgősen utánanézni és elintézni a prém dolgait, mert biztos forrásból értesültem, hogy a szörmeárak emelkednek egyre-egyre.

Dr. Antal Györgyné

(Str. Goldis 14.)

Kozmetikai tanácsa

Ki festi jól az arcát? Erre a kérdésre a legtöbb nő őszintén meggyőződéssel feleli: én! Pedig ha megvizsgáljuk a dolgot, megállapíthatjuk, hogy a nők ötven százaléka egyáltalán nem ismeri a helyes arcfestés szabályait és nem tudja festeni az arcát. Egy kis részük ösztönösen, vagy gyenge tájékozottsággal már megközelíti a jót, de csak igen kevés nőről állíthatjuk azt, hogy minden tekintetben kifogástalanul festi az arcát.

A jó arcfestés igaz művészet. Művészet, mert csak akkor van jól festve az arc, ha a festést egyáltalán, vagy csak alig vehetjük észre. Ahhoz, hogy valaki ezt megtanulja, az kell, hogy jól ismerje arcának vonásait, arca karakterét. A pudert és a festéket összhangba kell hozni az arcbőr minőségével és színével. A pudernak úgy kell alkalmazkodnia az arcbőrhez, mint ahogy a kitűnően szabott ruha alkalmazkodik az alakhoz. Csak az tudja tehát helyesen, szépen festeni az arcát, aki az arcfestés technikáját megtanulja. — Mielőtt az arcra felraknánk a kiválasztott krémruszt, kenjük be előbb az arcot megfelelő krémmel, hagyjuk azt néhány percig az arcon és csak aztán töröljük puha ruhával szárazra. Aztán kezdjük a ruzst az orrgyökértől kezdve az arcpárnák felé kemmi, mindig nagyon gyengén és tekintetbe véve az arc formáját. A puderezés lágyan, puhán történjen. Vigyázni kell, hogy arc legkisebb része se maradjon szabadon. A nyakat ugyancsak az arc, hoz használt puderral puderezük, de előbb a nyakat durva törülközővel dörzsöljük át. A szem alatt elhúzódó mély gyűrűk sötét tónusa öregít. Hogy ezt eltüntessük, erre a helyre világosabb pudert teszünk. Az arcra használt pudert, mely a bőr színével egyező, egy kis tisztá fehér puderral keverjük és ezzel a megvilágosodott puderral kenjük be az arcot a szemgyűrűknél. Aztán huzzuk végig ujjainkkal a gyűrűk ágát, mire azok eltűnnek. Puderezés után természetesen a szemöldököt, szempillát, gondosan meg kell kis kefével tisztítani.

Az arcfestés és a puder csak akkor hat ártalmatlan az arcbőrre, ha nem fordítunk egyébként is gondot az arcápolásra. A jól ápolt arcnak sem a puder, sem a ruzs nem árt, sőt ellenkezőleg, jól védi a bőrt a külső, sokszor káros behatások ellen. Természetesen azonban, hogy éjszakára pudert, ruzst krémmel, vagy arcvizzel le kell dörzsölnünk és sem a pudernak, sem a ruzsnak nem szabad káros anyagokat tartalmaznia.

Divatnosta

Komoly. 34. Örülök hogy pont akkor volt itt, mikor a bemutatók voltak és végigélezte Ön is azokat és merített belőlük, amit lehetett. Szíves érdeklődésére közlöm, hogy a Margitszigetre nagyon megfelelő a látott ruha, nyugodtan el lehet benne megegyezni, sőt ugyanabban a ruhában végiglátogathatja az összes közölt helyeket. A vacsorázóruhája is nagyon tetszett a hozzá viselt accessoirekkel együtt és remélem a vásárolt cipők is szépek és tartósak lesznek. Ott, ahol a második párat vásárolta, nagyon jó hely, én is nagyon szeretem. Őszi terveit nagyon érdekelnek, ha lesz ideje, közölje velem — a kosztümre vonatkozólag. Szerettem volna elküldeni Önnek azt a fátvólos kalapot, ami annyira tetszett, de gondoltam, jobb, ha személyesen nézné meg inkább megegyezve. Örülök, ha előre közölné legközelebbi mielőbbi ívetelét, hogy úgy oszthassam ismét be az időmet. Üdvözet.

Szörmebundák

Legújabb divat szerint, átalakítások és javítások olcsón

I. Nagy szűcsmesternél
Str. Alexandri 3.

Szörmeárukban nagy választék!

Nyárutó. Ajánlok egy elegáns, színes angora szövettünet, azt nyugodtan viselheti telén is és természetesen az átmenetre. Legszebb volna egy királykék sötétebb kockás sötét ruha, glöknis aljjal, kis revekkel hosszú, sonka nyakkal, piros sállal. Üdvözet.

Weinfeld Rózsi kozmetika

Bul. Regina Maria-ut 18. Telefon: 10-94.

Barna, 27. Lelkiklinikával ugyan eddig még nem foglalkoztam, csak szorosban a divatra szorítkoztam, de azért meg tudom érteni lelkiállapotát, sajnosa. Tanácsot adni ilyen dolgokban nem lehet. Most különben is annyira kilátástalan a helyzet, hogy nem lehet előre gondolni, mindenesetre, ha annyira szereti az illetőt és ő is szereti viszont, akkor ragadjon meg minden alkalmat, hogy minél többet vele lehessen, éppen mert annyira bizonytalan a jövő és ki tudja... Hogy szerelmének színe a kék akkor természetesen kék ruhát csináltasson, kedvezzen neki ebben is. Egy kék angora-ruha, megfelelő kék kalappal, kis bordó fátvóllal, nagyon elegáns, ha nem is áll olyan jól. Ezt a kék kalapot aztán a drapp kötött ruhájához is viselheti. Üdvözet.

Kérjük olvasóinkat leveleiket mindig rovatvezetőnk címére: Budapest, Teréz-körút 35., küldiék

Heti étlap

HÉTFO. Ebéd: Gulyásleves, lekváros huka kuktárica. Vacsora: Debrecei tormával, mustárral, szőlőbarack.
KEDD. Ebéd: Zöldségleves, borjúhagymával, burgonya, rizsfelfújt. Vacsora: Tojásrántotta zöldsőaprítással, sajt.
SZERDA. Ebéd: Zöldbableves, marhafelső csontkáposztával, dinnye. Vacsora: Kakaó, csokoládés kuglóf, szőlő.
CSÜTÖRTÖK. Ebéd: Husleves, marhahuslevesből kivéve tormát, almásrétes. Vacsora: Felvágott, tea, gyümölcs.
PÉNTEK. Ebéd: Halfradles tojásos fók gúrkörte, lással, rizslésgombóc. Vacsora: Saitos makkaroni, gyümölcsrizs tejszínhabbal.
SZOMBAT. Ebéd: Gombaleves, libamelle vasúsan, zsemlyegombóccal, kompót. Vacsora: libamáj hidegen, tört burgonyával, uborka, gyümölcs.
VASÁRNAP. Ebéd: Karfiollevés, énevezett borjúszeg, zöldbah, uborka, csokoládéslepény. Vacsora: Vágott marhahus, burgonya, gyümölcs.

Könnyhatítkok

Peche-Melba. Hat egész tojást öt lapos evőkanál vanillias cukorral gőz felett sűrűre főzzük. Ez úgy történik, hogy főző melegvízes fazékba kell állítani a habbűstöt, amiben a tojás van és folytonos keverés közben készüljön, lehet habverővel is ahogy kényelmesebb. Ha mégis kicsit darabos lenne akkor szítán kell átnyomni, hogy sima legyen. Ha kihűlt, egy fél citrom levét, egy és fél liter tejszínhabot adunk bele, belekavarjuk és aztán hidegre tesszük. Husz darab szép nagy egészszerű őszibarackot meg kell hámozni és meg kell szurkálni tíz deka mandulával. Ez pedig úgy történik, hogy a lehéjazott mandulát hosszukás, vékony szálakra kell felvágni és a félbe vágott barackokba bele kell szurkálni. Azután üvegtálra rakjuk a barackokat és ráöntjük a krémet. A barackokat belülről szurkáljuk meg, mert így könnyebb.

Hűdög pudding. Husz deka vajot ki kell kavarni jó habosra. Bele jön husz deka dió, vagy mandula és tizenöt deka cukorból készített grillage. Apróra megtörve. A grillaget meg lehet előző nap is csinálni, hogy gyorsabban menjen. Egy lábasba tizenöt deka porcukrot kell tenni és mikor olvadni kezd, beleteendő a feldarabolt dió, vagy mandula, folytonos kavarással közben, hogy oda ne égjen, mikor szilárd lesz (nagyon gyorsan keményedik) leveendő a tűzről és kiöntendő. Mikor kihűlt, mozsártörőben kell megtörni apróra. Azután vegyünk harminc darab gyermekpiskótát, ezeket egyenként bele kell tejbe mártogatni és ezt is a vajhoz és a grillagehoz tesszük és jön még bele négy fud puhított csokoládé. Ezt az egészt össze kell keverni jól, üvegtálba tenni és jól meg kell fagyasztani. Tálalás előtt az egészt tejszínhabbal kell bevonni, circa egy fél liter tejszínhab elég hozzá és ha nagyon szépen akarjuk tálalni, akkor apróra vágott déligyümöccsel és befőttesel díszítsük.

Rejtélyes robbanás az Alexandri-uccában

Szombat délelőtt 10 óra tájban hatalmas robbanás zajla rémitette meg az Alexandri-ucca 6. számú ház lakóit. A robbanás a ház szuterén-helyiségében történt, mégpedig egészen különös körülmények között. A szuterén-helyiség folyosója alatt folyik a szennyvíz csatorna, amelyet a folyosón egy vasfedeő borít. A robbanás a levegőbe röpitette a súlyos vaslemezt, amely a menyezethek ütközött és darabokra törve zuhant vissza a pincehelyiség cementjére, közben az erős légnyomás szilánkokra törte a helyiség ablakait és a falakat is megrongálta. A helyszínre érkezett rendőri bizottság, amelyet Paulman rendőrtiszt vezetett, a tanúk elbeszélése alapján megállapította, hogy a robbanással egyidejűleg lángnyelvek törtek elő a szennyvízcsatornából. Bizonyosnak látszik, hogy valamilyen vegyszer, vagy enyhébb robbanóanyag került be eddig még ismeretlen körülmények között a szennyvíz csatornába, amely a légnyomás következtében felrobbant és a vasfedeleő levegőbe röpitve, a lángok elárasztották a pincehelyiséget, amelyben gúlékony anyag nem volt és ezért tüzet nem okozott. A robbanás idején a pincehelyiségben senki sem tartózkodott és ennek következtében sebesülés sem történt. A robbanás körülményeinek pontos megállapítására a rendőrség folytatja a vizsgálatot.

Hirdessen az Aradi Közlöny-ben

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Az állam javára elévült értékek behajtása

Miniszteri rendelet a hat havi részletben való fizetésről

Többször irtunk már arról, hogy 1939. április 1-én törvény lépett életbe, amely szerint mindazok a részvények, — részvények után járó kamatok és osztalékok, melyeket a tulajdonosok esedékességüktől számított öt év alatt vettek fel, az állam javára elévülnek. Hasonló képen az állam javára éviülnek el mindazok a részvények, alapítási részesedések, kötvények és más társasági ingó értékek, melyeket a tulajdonos kibocsátásuktól vagy létesítésüktől számított 30 év alatt nem vett fel. Mint ismeretes, erre vonatkozóan az érdekelteknek külön adóvallomást kellett benyújtaniuk és a társaságok kötelesek voltak az állam javára elévült címletek és ingó értékek ellenértékét az erről szóló jegyzőkönyv kikézbítésé után megfizetni.

A pénzügyminiszter azonban könnyíteni kívánt az érdekeltek társaságok helyzetén és a legutóbb kiadott 191.569—939. számú rendeletével beleegyezett abba, hogy a társaságok ezeket az összegeket hat hónap alatt egyenlő részletekben fizessék be a kincstárnak.

Az első részletet a kivetési jegyzőkönyv kézhezvételét követő naptári hónap első napján kell kifizetni, míg a további részleteket min dig az egymást követő hónapok első napján. Ha tehát például a kivetési jegyzőkönyvet az érdekeltek május 20-án közölték, a részletek a következő időpontokban váltak esedékessé: június 1, július 1, augusztus 1, szeptember 1, október 1. és november 1.

Mint ahogy azonban a kincstár jogai már a jegyzőkönyv közlésének pillanatában esedékessé váltak, az adózónak joga van az egész tartozását azonnal is kifizetni.

Ezzel szemben az új rendelet értelmében a kincstár szervei kielégítési végrehajtást csakis az olyan részletek erejéig vezethetnek az adós ellen, amelyek a fentebb felsorolt időpontokban esedékessé váltak.

Ha a társaság az említett időpontban nem fizeti ki az esedékes részletet, a kincstári köze az erre az időszakra esedékes részlet erejéig a pénzügyi tartozások behajtásáról szóló törvény szabályai szerint kielégítési végrehajtást vezet és használhatja a törvényben meghatározott összes intézkedéseket.

Kielégítési végrehajtást azonban csak az esedékessé vált és ki nem egyenlített részlet erejéig lehet vezetni és így a végrehajtási intézkedések csak erre a részletre terjedhetnek ki.

A kincstár végrehajtási jogcime, melynek alapján a végrehajtást fogatosítja, a kivetési jegyzőkönyv, amelynek ezt a jogi hatályt az 1939. április 1-ig életbelépett törvény és az adóbehajtásról szóló törvény megfelelő szakaszai adják meg.

Ennek folytán a fent említett törvénynek szabályai értelmében a kontesztációt csak akkor lehet beadni, ha az adós előbb a kivetési jegyzőkönyvben megállapított tartozási összegeket teljes egészükben és közvetlenül befizeti és pedig az egyenesadó-törvény 125. arti-

kulusában meghatározott határidőn belül, a bírói eljárást is az adóbehajtási törvény szabályai szerint folytatják le.

A végrehajtás ellen kontesztációt csupán a behajtási törvény 120. cikkében meghatározott végrehajtási intézkedések ellen és a törvényben megállapított feltételek mellett lehet beadni.

Huszmilliót vettek ki a francia takarékokból

Páris. Az első háborús hétről szóló kimutatás szerint a takarékpénztárakba ez idő alatt 9,5 millió frankot fizettek be és a pénztárak 20,5 millió frankot fizettek ki. (MTI).

A lengyel olaj sorsa

Bern. A Havas-ügynökség tudósítja a német DNB-ügynökség egyik táviratára hivatkozva azt jelenti, hogy a galíciai német csapatok birtokukba vették a drohobyczl, barszlavi és jaslói petroleumkutakat.

Berlin. Jaslo, Drohobycz és Baryslaw lengyel kerületek kőolajtelepei a galíciai gyors előrenyomulás folytán német kezébe kerültek. A motorizálásnak a modern háboruban betöltött nagy szerepére való tekintettel ez a veszteség Lengyelországra nézve éppen olyan súlyosan esik latba, miként Németország szempontjából másrészt érezhető könyvnebbülést jelent a kőolajellátásban.

Az elmúlt két év alatt Lengyelország egész kőolajtermelése évenként kereken 500.000 tonna nyersolajra rugott. Ilyenformán Lengyelország kőolajtermelése az egész európai kőolajtermelésnek mintegy 6 százalékat tette ki. A legdusabb kőolajterületek Lembergtól délkeletre, Drohobycz és Boryslaw között fekszenek, míg Jaslónál csekélyebb mértékű a kőolajelőfordulás. Végül a Staniszlau harmadik kőolaj előfordulást hely Drohobyczhoz és Jaslóhoz viszonyítva nagyon kishozadéku. Az 1938. év 507.000 tonna egész nyersolajtermelése a következőképpen oszlik meg: Drohobycz körzete 325.000 tonna, Jaslo vidéke 136.000 tonna és Staniszlau 46.000 tonna.

A lengyel nyersolaj feldolgozása 1938-ban a következő eredménnyel járt: benzín kereken 100.000 tonna, petroleum 141.000 tonna, gáz- és fűtőolaj 91.000 tonna, kenőolaj 47.000 tonna, zsíradék és vazelin 4000 tonna, paraffin 23.000 tonna, aszfaltkoks és egyéb kőolajmelléktermékek 57.000 tonna. A kereken 100.000 tonna benzínhez járul még a földgázból előállított 40.000 tonna benzín, úgyhogy az évenkénti egész lengyel benzintermelés 140.000 tonnát tesz ki. Ez a termelés azonban kétségen kívül még fokozható.

Igen jelentős a lengyel földgáztermelés is. Az 1938. évben a földgáztermelés 586 millió köbméter volt, amelyet már el tudnak vezetni a sandomiri központi iparvidékhez. Az Európában kizárólag Drohobycz vidékén előforduló földviasz gyertyák, cipőkrém stb. készítése szempontjából fontos.

Törvényjavaslat készül az árak rögzítéséről

Egyben fokozni akarják a termelést és biztosítják az áruelosztást

Az Aradi Közlöny legutóbb röviden már megemlékezett róla, hogy a nemzetgazdasági miniszter módosítani kívánja az üzérkedésről szóló törvényt. Ebből a célból külön bizottságot neveztek ki, amelyben a bucarestii kereskedelmi és iparkamara képviselői is helyet foglalnak. Az említett bizottság már meg is kezdte munkálatait. Az új törvénytervezet az eddigi törvénytől teljesen eltérő alapokon épül fel és behatóan foglalkozik az üzérkedés legkülönbözőbb fajtáival, valamint mindazokkal a tényezőkkel, amelyek a drágulást előidézhetik.

Egyben a nemzetgazdasági miniszter elhatározta, hogy az üzérkedés ellen megindított tevékenységgel egyidejűleg megfelelő in-

tezkedéseket fogatosítanak az árindex jelenlegi színvonalának fenntartására. Ezért még egy törvényjavaslatot dolgoznak ki, amely módot ad a nemzetgazdasági minisztériumnak arra, hogy megakadályozza az árak emelését és általánosságban biztosítsa az árak jelenlegi színvonalon való fenntartását.

Az új törvényjavaslatnak egyik alapvető dolását az képezi, hogy az üzérkedés ellen megindított akcióval egyidejűleg gondoskodni kell a nemzeti termelés fokozásáról az árak forgalmának megkönnyítéséről és biztosításáról, valamint bizonyos árak behozatalának megkönnyítéséről.

A kincstár jogainak biztosítása céljából a pénzügyigazgatóságok helyszíni nyomozást tartanak, megállapítják az összes címletek és ingó értékek azonosságát, amelyekre nézve az elévülési határidő 1939. április 1. után telik le és ellenőrzik azt, hogy a címletek és ingó értékek elévülésével kapcsolatosan kiadott összes szabályokat pontosan betartották-e azokra az értékekre vonatkozóan, amelyek már előzően elévültek.

A behajtási és kivetési pénzügyigazgatóságok, tekintet nélkül az adósok javára megállapított kedvezményes részletfizetési feltételekre, szigorú szabályokkal biztosítani fogják, hogy ezeket a tartozásokat az adósok szabályszerűen és teljes összegükben megfizessék.

Hogyan vannak nyersanyaggal ellátva a szövögyárak? A kormány még június végén felüggesztette azt a korábbi rendelkezést, amely szerint a szövögyárak csak úgy kaphatnak nyersanyag behozatalára engedélyt, ha előzőleg igazolják, hogy ugyanannyi fonalat a belföldi fonó-dáktól már átvettek. A megszorítás felfüggesztése azzal a kedvező eredménnyel járt, hogy a textilgyárak idejekorán előlathatták magukat külföldi nyersanyaggal. A fonalbehozatal manapság majdnem lehetetlen. Egyelőre csak arra számíthatunk, hogy Olaszországgal tudunk pamutfonal importálásra megállapodást kötni. A kormány egyébként Törökországgal is tárgyal nyerspamut behozatalának érdekében. Amennyiben ezek a megbeszélések sikeresek lesznek, a belföldi fonodák teljes üzemmel próbálják majd a szükségletet kielégíteni.

Milyen eredményt érhet el egy iskolaszövetkezet? A csombordi gazdasági iskola „Barázda” szövetkezete az 1938—39-es iskolaév alatt 71 taggal működött. Vezetői és közkapcsolati, egy megbízott tanár és egy Hangvatisztviselő vezetése és irányítása mellett, mind az iskola növendékei közül kerültek ki. Üzletét az iskolai év kezdetén, október 15-én kezdte, míg működését az iskolai év végén, április 15-én fejezte be. A „Barázda” iskolaszövetkezet az év folyamán előadott megvalósítóját volt, tehát gyakorlati munkát végzett. Elnöke, könyvelője, ügyvezetője, pénztárosa, igazgatósága és felügyelőbizottsága, mind a tanulók közül került ki. A munkában mindenki tevékeny részt vehetett, mert a különböző tisztségeket időnként újaknak adták át a régiéknél. E kis szövetkezet ellátta tagjait mindazon cikkekkel, amelyekre nekik az év folyamán szükségük volt. Így nemcsak a szokásos író- és iskolászereket tartotta raktáron, hanem konyha- és virágkerti magvakkal, kertészeti és szőlészeti eszközökkel is ellátta tagjait. A „Barázda” szövetkezet évvégi mérlege szerint üzleti évét 6.396 lei nyereséggel zárta, 1.420 lei összegű alaptőke mellett. Alaptőkéjét tehát az üzleti folyamán megőszörözte, amely tény élénk bizonyosságul szolgál a szövetkezeti tevékenység sikeréhez.

Román telepesek számára kéri a Juhos-birtok egy részét

Temesvárról jelentik: A Juhos-ügy, mely éveken keresztül foglalkoztatta a temesvári és kolozsvári bíróságokat, most egy külön vonatkozásban a királyi helytartóság elé került. Marta Alexandru dr. királyi helytartó fogadta Bresztovac község küldöttségét, amelyet Banovicu Iuliu jegyző vezetett és amelynek Marches Gheorghe községi bíró, András Victor lelkes és több gazda voltak a tagjai. A küldöttség előadta, hogy Juhos Erzsébetnek, néhai Juhos Gyula leányának, a községben nyolc százhetvenöt hold földje van, amely részint szántó, részint erdő. Mivel a birtokot nem kezelte szakszerűen, a küldöttség kérte, hogy az állam vegye birtokába és juttassa azt román telepeseknek. Előadta továbbá a küldöttség, hogy Schimmerling Armin dr. temesvári ügyvédnek, a Juhos-család volt ügyészének, Bresztovac községben négyszáz holdnyi földje van, amelyre vonatkozólag hasonló elbánást kérték.

A küldöttség szóbelileg előterjesztett kérelmét terjedelmes emlékiratba foglalva is átadta a királyi helytartónak. Marta Alexandru dr. királyi helytartó megígérte, hogy az ügyet behatóan tanulmányozza.



AZ EMGE

aradi fiókjának
közleményei

Az ideoi őszt mezőgazdaságl teendői

A kukoricatörés, répaszedés ideje elérkezett. A földet az őszi gabonafélék alá meg kell művelnünk. Nemcsakára itt lesz az őszi vetés ideje. Mindezeknek a munkáknak elvégzése életbevágó, nemcsak mezőgazdasági, de általános nemzetgazdasági érdek is.

Az időjárás annyiban kedvező volt hogy esőzések nem zavarták meg eddig a munkákat. De viszont a szárazság a kötöttebb talajú vidékeken megnehezíttette a szántást és az rögös lett, nehéz gyűrűs hengerezést igénylő.

Megyénkben és a szomszédos megyékben is az egész nyár folyamán hol itt, hol ott lépett fel a vándorló juhnyájak által is terjesztett száj- és körömfájás, amely a benne szenvedő ökröket hosszú időre tette munkaképtelenné.

Azt a feladatot kell tehát most nekünk, gazdák, megoldanunk, hogy földeinken a termelést a megapadt munkaerővel mégis folytatni tudjuk.

Az világos, hogy félerővel ugyanazt a munkát, amit tavaly kétannyal végeztünk el, nem lehet elvégezni. El kell hagyni, meg kell változtatni egyes dolgokat. De mi az, amihez ragaszkodjunk és mit változtassunk munkáink minőségén, vetésszerkezeten? Ezek azok a kérdések, amelyekben mi, gazdák, mostanság állandóan törjük a fejnünket. És ezekre a kérdésekre próbálunk a következőkben feleletet találni.

Azon már túl vagyunk, hogy a kölcsönös segítségnyújtás útján tegyük össze az erőinket. Akinek egy lova maradt, összeáll egy másik egylovos gazdával, a szokottnál jobban abrakolja a lovat és a két ló után olyan mélyre ereszti le az ekéjét, amilyen mélyen azok az életük veszélyeztetése nélkül húzni tudják.

A szállítási munkák közül azokat amelyek későbbre halaszthatók, majd őszt végén, vagy télen végezzük majd el. A kukoricaszárat a tábla végén rakjuk kupokba. A takarmányrét a tábla mellett vermeliük be. A trágyát majd télen hordjuk ki és szántjuk alá egy munkával.

A lovakat és ökröket, ahol tehén van, azokkal is lehet pótolni, mint ahogy szegényebb vidékeken ez állandóan szokásban van. Az elrekvirált lovak megmaradt abrakiát a megmaradt izásállatok és tehének között megosztva, munkájukat kiadósabban tehetiük és a tehének teje sem fog túlságosan megapadni.

A buzaterület csökkentéséről már ugyis elerget hallottuk nemzetgazdáinkat beszélni. Most kénytelenek vagyunk ezeket a tanácsokat követni. És határozzuk el ezzel kapcsolatban hogy inkább keveset vetünk, de az jó helyre és jól megmunkált földbe. A késői vetéseket hagyjuk el és inkább fordítsuk akkor erőnket és időnket az őszi szántások befejezésére. Mert ennek nem szabad elmaradnia.

A kumaradt területeket majd tavasszal lehetőleg pillangósvirágú növényekkel vessük be, hogy jövő őszt majd jól előkészíthető földeink legyenek a buza alá. És ha tavasszal sem tudunk mindent idejében, jól előkészített földbe elvetni, hát akkor inkább hagynunk fekete ugart, amely az őszi gabonának kitűnő talajt tisztít Fekete ugár után csaknem kétannyi buzák teremhet, mint késői kukorica után vagy mint amennyi tavasszi gabonánk ősszel meg nem szántott, csak tavasszal feltépett földben teremne.

Az elrekvirált lovak trágyája is hiányozni fog a gazdaságokban. Ennek a talajgazdagító anyagának pótlására is a pillangósvirágú takarmánynövények termelése és a fekete ugár tartása látszik legalkalmasabbnak.

Ahol a kukoricát felsőbb intézkedésre éretlenül kellett letörni, ott igen fontos, hogy a legérettebbjét jól kiválogassák és az érettebbjét se rakják a góréba vastagon. 60 centiméter lesz a legnagyobb megengedhető vastagság. Ha a góré ennél szélesebb, akkor lécekből hevenyészett belső válaszfállal keskenyítjük meg. Vagy legrosszabb esetben helyezünk el egy lécekből készült háromszögletű szellőztető csatornát (mérete 30x30 centiméter) vízszintesen a góré hosszában, a legveszélyeztetettebb szintben, mintegy 30 cm. magasságban a góré padlózatától.

Azok a gazdák, akik lovak hiányában nem tudják rendes munkáikat végezni, keressenek maguknak más elfoglaltságot. Javítsák az utakat, tisztogassák az árkokat, irtják a gyomnövényeket, javítsák ki a szerkezeteiket a megmaradt kocnikat, épületeiket, kerítéseiket. Assák fel a kertek.

És mindezt egy könnyebb jövőben való bizalommal végezzék s legyenek velünk együtt meggyőződve arról, hogy a kormányzat is épp oly tisztán látja a mezőgazdasági munka fontosságát az egyetemes társadalmi életben, mint mi és mihelyt a katonai érdek parancsoló szükségessége megszűnik, az emberek vissza fognak kerülni békés foglalkozásuk mellé és a gazdák vissza fognak kapni annyira nélkülözött segítségüket, az elrekvirált lovakat is.

AZ OROSZ MAGINOT-VONAL

Bevehetetlen középkori várakhoz hasonlítanak a védelemre berendezkedett városok

A legmodernebb harcászati eszközök és óriási élelmiszer-források jelentik a megerősített városok erejét

A két évzizedes béke időt adott a franciáknak, hogy megépítsék a „Meginot-vonalat“ a németeknek pedig a Siegfried-erődítményeket. Erről a két határerődítményről már évek óta részletes tájékoztató cikkek jelentek meg, egész irodalma van már a francia és német erődítményeknek. A lengyel-német és a francia-angol-német háború kezdetén időszerű arról írni, hogy mit csináltak a béke évében az oroszok, építettek-e határerődítményeket és ha igen, milyenek azok, egy esetleges orosz beavatkozás során, ez nem csak a szemben álló feleket érdekli már, hanem az egész európai közvéleményt.

A „Seara“ című fővárosi lap egyik számában „Egy Maginot-vonal, amelyről alig beszéltek még“ címen oldalas cikket közölt a szovjet határerődítményekről. Ebből vesszük át az alábbi, rendkívül érdekes részleteket.

A szovjet európai határa

A Szovjet-Unió az európai és a kelet-sibériai határon rendezkedett be védekezésre. Az európai oldalon, a „Meginot-vonal“ háta mögött 14 hadtest állomásozik, amelyeknek számát háború esetén huszonnégy óra leforgása alatt, 18 hadtestre lehet felemelni. És noha, ez a hatalmas hadsereg különböző körzetekre van felosztva, állandóan mozgósítva van és minden pillanatban készen áll a harcra. A 14, illetve 18 hadtest négy hadseregbe van felosztva. Van egy ötödik hadsereg is, ez képezi a tartalék hadtesteket, hivatásosan a moszkvai katonai körzet nevével viseli és egy elkövetkező európai front központjának a háta mögött van összpontosítva.

Ugyanakkor egy tüzérből álló hadsereg áll az európai határt védő csapatok rendelkezésére. Ebben a hadseregben kaptak helyet a motorizált csapatok, amelyeket a kozák vidékeken, a Don partján és Észak-Kaukázusban szőrtak szét.

Ez utóbbi hadsereg számszerűségét és szervezetét tekintve páratlan a maga nemében és egyetlen más országban sem található meg. A tulajdonképpen tüzérség mellett, ez a tüzérség óriási számú tankkal és két és három ló által vontatott kocsikra felszerelt gépfegyverekkel rendelkezik.

Az orosz stratégia ezt a hadsereget jelölje ki arra, hogy részt vessen az ellenség vonalain és határtalan gyorsaságával rajtaütésszerűen lépje meg az ellenséget.

A chabarovszki és Vladivosztoki erődítmények

Nem kell különösebb tanulmány hozzá, elég ha az ember egy pillantást vet Oroszország térképén Kis-Azsiára, hogy lássa, egy ilyen hosszú, óriási kiterjedésű határon, amelyen hatalmas steppék váltogatják egymást, lehetetlen egy ügynevezett megszakítás nélküli „Meginot-vonal“ építése, mint ahogy azt a franciák megépítették.

A szovjet, hogy biztosítsa határát védelmét, a határ közelében levő városokat valóságos középkori várakká építette át.

Chabarovszk, Cita és főleg Vladivosztkó van, ezek a megerősítve. De ugyanakkor „Meginot-vonalat“ is építettek az oroszok, megszakításokkal és a vonalak között elszigetelt hadállásokat szerveztek meg, amelyek jelzőkészülékekkel vannak felszerelve és állandó összeköttetésben állnak, hogy veszély idején azonnal értesíteni tudják egymást.

A szovjet kelet-sibériai határán, ahol nincsenek városok, állandóan mozgósított hadsereg van, amely függetlenül és készen áll minden pillanatban arra, hogy az esetleges támadókkal felvegye a harcot.

A mongol köztársaság

A híres távolkeleti haderő, nemcsak egy elkülönített katonai körzetet alkot, de teljesen függetlenül van beszerelve, mintha egy más országhoz tartozna, amely földrajzi helyzetét illetően, valóban úgy is van. Hivatásosan „Odva“ a távolkeleti haderő elnevezése. A szovjet hatóságok hosszú ideig titokban tartották, hogy egy második távolkeleti hadsereget is megszerveztek, „Odva 2“ név alatt, amelynek vezérkara Chabarovszkban székel. Mikor a japánok elkezdtek a kínai háborút, a szovjet egy harmadik hadsereget szervezett meg a Tá-

vol-Keleten, ez volt a Mongol köztársaság hadserege.

Hivatásosan a Mongol köztársaság önálló állam, valójában a szovjet köztársasághoz tartozik. Hadseregét orosz tisztok képezik ki és a katonák között is igen sok az orosz. Tüzérsége, motorizált osztagai és technikai szervezetének tagjai oroszok. Csak a tüzérsége tisztá mongol, ennek a hadseregnek.

Ezek szerint tehát a mongol köztársasági haderő, valójában nem más, mint a szovjet harmadik hadserege a Távol-Keleten.

Az emberek, harci eszközök és különböző egységek mit sem érnek azonban élelmiszer nélkül. „A hadsereg a gyomrával megy“ — mondta Napoleon. — Az oroszok meggyőződtek erről az igazságról az 1905-ös orosz-japán háborúban. Az élelmeszerhiány abban az időben alaposan megviselte az orosz katonákat. Ez a helyzet többé nem fog megisméltódni, A távolkeleti haderő élelmiszerrel való ellátása egyik pontja volt az első öt éves tervnek. A terv érdekében nagyszámú kulakot, földmivel telepítettek ki a Távol-Keletre. A szűz földön azután hatalmas tanyaakat, gazdaságokat rendeztek be és megindult a kollektív termelés, amely ma már teljes egészében biztosítja a szovjet távolkeleti haderejének élelmiszerrel való ellátását.

Egyetlen nyersanyagot kénytelen nélkülözni a távolkeleti haderő, amellyel biztosíthatna hadseregének teljes függetlenségét, — a petrolium. Óriási legi flottákat összpontosítottak emiatt a Távol-Keleten. Állítólag nem régen az a hír terjedt el, hogy Vladivosztkó környékén petrolium forrásokra bukkanják, Hogy azonban mi történt a petroliummal, az már katonai titok.

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

VASÁRNAP, SZEPTEMBER 17.

Bucaresti. Radio-Romania. 8.30: Ritmikus torna, lemezek, háztartási és orvosi tanácsok. 9.55: Istentisztelet. 12: Időjelzés, vizállásjelentés. 12.03: Lemezek. 13: Időjelzés, sportközlemények. 13.05: „Luceafarui“ zenekar. Alexandru Boienescu énekszámaival. 14: Színházi közlemények. 14.10: Hírek. 14.30: A zene folytatása. 15: Gazdasági tanácsok. 15.15: A falu órája. 16.15: Román zene lemezek. 17.15: A Munca si Voie Buna szervezet órája. 18.15: Időjelzés, időjárásjelentés. 18.17: A niski-i CFR. javítóműhelyek fuvózenekara. 19: Orvosi krónika. 19.15: A Luca-trió zenekara. Ileana Paduraru énekével. 19.58: Sporteredmények. 20: A hétről. 20.15: A zene folytatása. 20.30: A rádiózenekar olasz műveket ad elő. 22: Hírek. sporteredmények. 22.25: Modern táncok lemezek. 23: Hírek. 23.15: Szórakoztató lemezek.

Budapest I. 9.45: Hírek. 10: Görögkatolikus istentisztelet a Szent Flórián templomból. A szent beszédet Balogh Bálint esperes-plébános mondja. 11: Ünnepi istentisztelet. Közvetítés a nagy-körösi református templomból. Prédikál Ravasz László dr. püspök. 12: Egyszócska ének és szentbeszéd a Szent Domokos-rendi plébániai templomból. Szentbeszédet mond Badalik Bertalan Szent Domokos-rendi tartományfőnök. 13.20: Időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. 13.30: Beszkrárt zenekar. 14.45: Hírek. 15: Hanglemez. 16: Gazdasági előadás. 16.45: Perti Jenő és cigányzenekara. 18.15: Közvetítés a Ferencváros-Szeged labdarugómérkőzés II. félidéről. 18.45: Tánclemez. 20.15: Hírek. 20.25: Sporteredmények. 20.30: Friderika. Daljáték 3 felvonásban. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23.05: Hangverseny.

Budapest II. 12.15: Lakatos Flórius cigányzenekara. 16.05: Jazzdalok és filmszámok hangleméről. 18.15: A rádió szalonzenekara. 19.25: Akinek a halhatatlanságát ablaküvegre írták. Körösi Nagy Lajos emlékezte Uri Jánosra. 20.10: Magyar Női Vonósnyegy. 21: Hírek. 21.20: A vil-

lamosság öskorából. Dallos László előadása. 21. 40: Tánclémez. 22.40: Időjárásjelentés. Belgrád műsora nem érkezett meg.

HÉTFŐ, SZEPTEMBER 18.

Bucuresti. Radio-Romania. 7: Ritmikus torna. lemezek, háztartási és orvosi tanácsok.

Radio-Romania. 12: Időjelzés, vízállásjelentés. 12.03: Ionel Cristea zenekara.

Bucuresti. Radio-Romania. 13: Időjelzés, sportközlemények. 13.05: Ionel Cristea zenekara folytatja műsorát. 13.25: A rádiózenekar ad elő operettársulatokat és egyvelegeket. 14: Színházi közlemények. 14.10: Hírek. 14.30: A zene folytatása. 15.10: Időjelzés közlemények.

Radio-Romania. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Időjelzés kulturális közlemények. 19.17: Lemezek.

Bucuresti. Radio-Romania. 20: Emil Bucuta előadása egy centenáriumi könyvről. 20.15: A

Scala énekkarának lemezei. 20.50: Dora Mosini énekel. 21.10: A Theodorescu kamaranégys. 21.40: Tánclémez. 22: Hírek, sportközlemények. 22.25: Fenntartott zene a Beryllon házból. 22.40: A „Naidin” zenekar műsora. 23: Hírek. 23.15: Costica Tandin zenekara. 23.45: Hírek külföldre franciául, németül és olaszul.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemez. Étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: és 11.45: Felolvasás. 13.10: Országos Postászenekar. 13.40: Hírek. 14.20: Pontos időjelzés, időjárás és vízállásjelentés. 14.30: Fátoly János cigányzenekara. 15.30: Hírek. 17.15: Diákéjóra. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18-15: A Szepesség nagyjai. Kriesch Ernő dr. előadása. 18.40: Haydn: G-dur zongorahármas. Hanglemez. 18.55: Langsfeld Gézáné magyar nótákat zongorázik. 19.55: Előadás. Hanglemez. 20.15: Hírek. 20.25: Szalonötös. 20.50: Áprily Lajos verseiből ad elő. 21.10: Brahms-est. 21.50: Haits

Budapest, Apponyi-térnél
Belvárosi-Pensio
IV., Veres Pálné-u. 10. Főlem. Tel. 383-565.
Hideg-meleg folyóviz, közp. fűtéses szobák.
HOTELRENDSZER: szobák ellátás nélkül is igényelhetők. Szolid árak.

Géza csevegése Brahmsról. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23: A Chappv jazzzenekar játszik. 23.40: Hírek német, angol, olasz és francia nyelven. 0.05: Szórakoztató hanglemez.

Budapest II. 19.30: Szalonötös. 20.30 Német nyelvoktatás. 21: Hírek. 21.20: Gazdasági szövetkezeteink. Gergely Pál dr. előadása. 21.45: Farkas Béla cigányzenekara. 22.35: Időjárásjelentés.

Belgrád műsora nem érkezett meg.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapított meg: **Alkalmazást keresők, elvezetett, elűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 2 leu.** A fenti rendelet értelmében az apróhirdetések ára előre fizetendő.

OKTATÁS

Okl. nyelvtanár német, francia angol tanítását ismét megkezdi. Előkészít franciá-román iskolai és zongora leckéket, esetleg egész délutáni foglalkozás. Jelentkezés 2-5 óra között. Reuss. Str. Cantacuzino 8., a szerb templom mellett. 4231

Francia, német nyelvet beszélő, zenéhez értő, külföldön végzett urleány gyermekek tanítását és korrepetálását vállalja egész, vagy félnapra. Megkeresést „Vidékre is” jelígre a kiadóba. 4242

G. Puy Leonka

a román-német és francia nyelvek tanítását újra megkezdte, str. Coșbuc 15. et. II.

ALKALMAZÁST NYER

Péksegéd felvétetik. Calea Radnei 35. 4241

Mindenes, perfeket szakácsnő kerestetik. Str. Cloșca 12., I. 7. 4253

ALKALMAZÁST KERES

Román, magyar, német nyelveket beszélő kereskedő belső, vagy külső szolgáltra alkalmazást vállal. Ajánlatokat „Komoly 53” jelígre a kiadóba. 4228

Német, magyar felolvasást uricálánál vállal rutínált zeneértő tanítónő. Flóriáné. Str. Dna Balasa 1. szám. 4204

Autorizált mérlegképes könyvelő fél napi vagy óráknyelvést vállal. Cimeket „Feltétlen megbízható” jelígre a kiadóba. 4268

Román fordításokat, levelezést 16-32 telefonmeghívásra azonnal elvégzek. Korrepetálást bármelyik iskolába vállalok. Cim a kiadóban.

Intelligens német kisasszony a délutáni órákra állást keres. Cimeket a kiadóba. 4246

Textilkereskedőségű, 25 éves, katonaság alól reformálva, állást keres. Esetleg más munkára. Cimeket a kiadóba. 4260

Egy jólöltözött mindenestől ajánkozik éves bizonyítvánnyal. Cimeket a kiadóba. 4259

Bizonyítvánnyal intelligens, fiatal nő elmenne házzelvezetőnek vidékre, esetleg a Regába is. Cimeket a kiadóba. 4250

Autorizált, mérlegképes könyvelő óráknyelvést vállal. Cimek leadhatók a Fehér Kereszt szálloda portásánál. 4243

LAKÁS

Kiadó modern, kétszobás, fürdőszobás, konyhás, földszinti, parkettás lakás okt. 1-re. Megtekinthető 8-12-ig és 4-6-ig. Érdeklődni: Str. Consistorului 35. 4245

Magánház négyszobás, összkomfortos lakással, szép parkkal azonnalra kiadó. Str. Porumbaru 13. 4251

Bul. Carol 75. I. 3. alatt nagy uccai szoba butorral, vagy anélkül kiadó. 4267

Belvárosi u. házban modern kétszobás lakás október 1-re kiadó. Str. Simion Bălint 9.

Négyszobás, földszintes, parkettás, fürdőszobás lakás kiadó. Str. Crisan 3. 4255

Gyorkon butorozott két szoba konyhával kiadó. Bővebbet: Almási előnyomda. Bul. Reg. Ferdinand 35. 4256

Egy butorozott szoba teljes ellátással is kiadó. Str. Ecaterina Teodoroiu 2.

Garconlakás: két szoba fürdőszoba, kiadó. Str. Iosif Vulcan 4a. 4258

Elegánsan butorozott szoba, különbejárattal, elő- és fürdőszoba használatl. azonnalra kiadó Bul. Carol 4. 4205

Egy háromszobás, szép tiszta lakás azonnalra, vagy október 1-re kiadó. Bul. Reg. Ferdinand 50. 4235

Modern kétszobás lakás mellékhelyiségekkel nov. 1-re kiadó. Bul. Carol 65. 4236

Kétszobás, modern lakás új házban fürdőszobával okt. esetleg nov. 1-re kiadó. Cim: Strasser harisnyáruház. 4232

Egyszobás, konyhás, fürdőszobás lakás mellékhelyiségekkel okt. 1-re kiadó. Str. Gh. Lazar 8. 4240

Kiadó a Malul Muresului 2. sz. házban levő kétszobás, földszintes, uccal modern lakás azonnalra. Dr. Anzel. 4036

Új házban kétszobás, magasföldszintes, összkomfortos lakás november elsejére kiadó. Str. Oncu 18.

Kiadó egy 3-4 szobás modern, uccai lakás Str. Cuza Vodă 33. Parkirozott udvar. Havi 1600 lei. 4225

Háromszobás, összkomfortos magánház lakás új házban november 1-re kiadó. Cim: Str. Coșbuc 51. 4203

Kiadó okt. 1-re két elegánsan butorozott szoba, külön bejárattal, fürdőszoba használatl. esetleg külön-külön is. Cim a kiadóban. 4252

Háromszobás, modern, erkélyes lakás azonnalra kiadó. Str. Stroescu 32. 4244

Egyszobás, konyhás elő- és fürdőszobás lakás és kétszobás, konyhás, tiszta lakás kiadó. Str. Nicu Filipescu 35.

Ujonnan festett kétszobás, előszobás lakás azonnalra kiadó. mellékhelyiségekkel. Str. Moise Nicoară 6.

Belvárosi

négyszobás, fürdőszobás, balkonos lakás azonnalra kiadó 4087 nagyon elcsém. Cim a kiadóban.

VÉTELELADÁS

Tűzfiz és építőanyagok előnyösen és kedvező feltételekkel beszerezhető Farkas fatelepén, Calea Vlaicu 135. 4262

Boroshordókat és kolnafelszerelést megvételre keresek. Csemegeszőlő eladó. Calea Vlaicu 135. 4261

Sport-gyermekkocsi keresek alkalmi áron megvételre. Str. Dumbrava Rosie 11. 4254

Különböző nagyságú boroshordók eladók. Calea Saguna 163., fűszerüzlet. 4248

Jókarban levő mély gyermekocsi eladó. Megtekinthető: Str. Virtutea Militară 3. (Tiszviselő-telep). 4197

Finom házikékvár megrendelhető Weisbergernél. Str. Baritiu 35. Telefon No. 12-85.

Gyümölcsfa-megrendeléseket, öszil szállításra már előigyezek. Vitvė Károly fajskola-telepe. Ceanadul-Vechiu, Timis-Torontal. 3881

Élő (Nutria) nemes prémállatok, tenyészképesek eladók. Érdeklődni: Zaișon Gerő. Tg. Mures. városi téglagyár. 4034

INGATLAN

Elcsereálném aradi belvárosi bérházam kolozsvári, marosvásárhelyi, brassói házzal. Cim a kiadóban. 4249

Főtérre nyíló uccában

ház, nagyforgalmu üzlettel, parkettás, fürdőszobás lakással, telekértékben 575 ezer. — Színház közelében emeletes, teljesen jókarban levő ház, parkettás 2, 3 és 4 szobás lakásokkal, 160.000 jövedelemmel, 1.400.000. — Fehér Kereszt közelében jó ház, üzlethelyiségekkel, 10 százalékos jövedelemmel, 1.100.000. — Főtérén emeletes ház, üzlethelyiségekkel, fürdőszobás lakásokkal, 1.300.000, kedvező fizetési feltételekkel. — Villamosállomás közelében 12 lakásos ház, fürdőszobákkal, 750.000, ugyanott bérház fürdőszobás lakásokkal, 48.000 lei jövedelemmel, 380.000 lei. — Centrumban új ház, háromszobás, előszobás, parkettás, esslingeni redőnyös, nagy kertes ház, majdnem telekértékben, 400.000 lei. — Fenti házakon kívül Aradon, Temesváron bér-, magán-, üzletházak, ut vil- lár 100 ezertől 10 millióig.

Házs ingatlaniroda

Arad, Eminescu-ucca 20-22.
Telefon 22-24.

HATSCHKEK

Ingtatlanforgalmi iroda
Arad, Biv. Carol 46. (Lakás ugyanott.)
TELEFON: 26-95
Előnyös ajánlatok:

2.200 ezer: főtéri emeletes, üzleti, sarokház. 6 összkomfortos lakás. 7 üzlet. 320 öl telek. 270 ezer hozam. — 1 millió: belvárosi új, emeletes sarokvilla, mind uccai, hallos, összkomfortos parkettás, erkélyes, háromszobás lakások, beépíthető telek a front. kedv. fizelt, igen jó hozam — 800 ezer: dírtér-nél magasföldszintes, alapincézett, 3x2 szobás, elő. fürdőszobás, 5x2, 3x1 szobás, teljes lakás, 100 ezer hozam. — 650 ezer: Ugyanott 11 bérlemény, fürdőszobák, garage, 75 ezer iöv. — 500 ezer: belváros melletti négylakásos, 900 öl elfelezhető telekkel telekárban. — 450 ezer: ugyanott üzletes sarokház, 3 lakás, jó hozam. — 400 ezer: közközművezet. magasföldszintes, új, kétszobás, elő. fürdőszobás, két kislakás, nagy kert, jó hozam. — 360 ezer: rendőrségnél részben új, magasföldszintes, 6 lakásos, 40.000 hozam. — 320 ezer: a Gloria-pályánál új magasföldszintes 2x2 szobás, elő. fürdőszoba, pince, esslg. rollók. — 250 ezer: Iancu-tér táján 8 lakásos, 360 öl kert, vízvez., 42 ezer hozam. — 220 ezer: állomásnál főúton, négyszobás, telekárban. — 175 ezer: pernyásvai négylakásos, nagy kert, pince, jó iöv. — 170 ezer villanyosvégállomásnál kétszobás családiház, kert. — 160 ezer: főúton, 3 üzlet, két lakás, 400 öl elfelezhető kert, gazdépületek, jó hozam. — 140 ezer: gyermekórháznál új, kétszobás, előszobával, terrasz, kert, pince. — 120 ezer: Saguna-ut mellett, főúton, kétlakásos. — 95 ezer: külvárosi 1x2, 2x1 szobás lakás, kert.

Értékvesztésű házam

elcsereálném aradival.
„Csere” jelígre választ a kiadóba kérek. 4227

ÜZLET

Arad egyik legrégibb szabóüzlete halálozás miatt berendezéssel együtt átadó. Cim a kiadóban. 4247

Egy tüzérszéklet és kétszobás lakás novemberre kiadó. Str. Mărășesti 75. 4229

KÖLÖNPELEK

Kovácsmühelyt szerszám nélkül bérbé keresek október 1-re. Lehet vidéken is. Kiss János, Pánatul-Nou. 4230

BOROSHORDÓKAT

5-8 hektófont használt, de jó állapotban keresek kölcsön, esetleg megvételre. Cimeket a kiadóba kérek.

Legújabb jelentéseink:

Három és félmillió szovjetkatonára áll fegyverben a szovjet-lengyel határon

Moszkvára repült tanácskozásra a berlini szovjetkövetség katonai attaséja

Róma, Riga jelentések szerint az orosz részleges mozgósítás befejeződött. A behívott katonaságot a nyugati határon Minsk és Kamenev vonalra vonultatták fel. Az itt összegyűjtött csapatok létszáma eléri a 3 és fél millió főt. Ezenkívül Moszkva közelében még félmillió ember áll fegyverben.

Londoni jeentések szerint egyes angol lapok annak lehetőségével számolnak, hogy a szovjet Finnországot, Lettországot és Észtországot is megtámadja.

A Stefani olasz távirati ügynökség értesülése szerint a berlini orosz katonai attasét sürgős jelentéssel végezt Moszkvába rendelték. A berlini szovjetországi katonai attasé szombaton délután már meg is érkezett Moszkvába ahol Sztalinnal, Molotovval és Vorosilovval tárgyal, majd újabb utasításokkal tér vissza a német fővárosba.

A japán-szovjet egyezmény aláírása után

Japán támadás indult kínai hadtestek ellen

Sanghai. A Kieng-su tartományban levő Kan-csang környékén a japánok szombaton többórnyi tüzérségi és légi harc után megtámadtak négy kínai hadtestet, amelyeket a kínai kormány Juanból iderendelt. A kínai csapatok szombat déli óta visszavonulnak.

Hervay tanácsa Stalinnak...

Páris. A szovjet magatartásáról érkező híreknek Párisban különféle és egymással ellenkező értelmezést adnak. Hervay, a Victoire főszerkesztője nyíltan felszólítja Sztalint, hogy saját jólfellegott érdekében siessen Lengyelország segítségére. Az Ordre ezzel szemben attól tart, hogy a szovjet részt akar venni Lengyelország felmentésében. A Petit Parisien aggódik az orosz mozgósítás miatt.

Mi történt a protektorátusban...?

Genf. A Baseler Nachrichten átveszi a Matin jelentését, amely szerint Cseh- és Morvaországban, vagyis a védnökség területén, éles összejövetésre került a sor a cseh lakosság és a német katonai és rendőri hatóságok között. Az egész védnökség területén tömegesen folynak a letartóztatások.

Mint német fájékozott helyről közlik, a cseh —morva védnökségi területen biztonsági okokból több letartóztatás történt. A letartóztatottak legtöbbször elsősorban Benes-hívek sorából kerül ki.

A francia mozgósítás befejeződött a gyarmatokon

Páris. Rador. A francia gvarmatügyi minisztérium jelentése szerint a francia birodalom valamennyi részében a mozgósítás most nyert befejezést. Anélkül, hogy számadatokat közölnének, megállapítják, hogy valamennyi tartományban fegyverbehívottak száma máris meghaladja a világháború négy éve alatt behívottak létszámát. Mandel gvarmatügyi miniszter a gvarmatok tartományi kormányzóit utasította, hogy a terméskből 3 és félmillió tonnát szállítsanak le.

Külkereskedelmi igazgatóság Jugoszláviában

Belgrádból jelentik: A jugoszláv kormány elhatározta, hogy külkereskedelmi igazgatóságot állít fel. A külkereskedelmi igazgatóság szoros együttműködésben dolgozik a külügyi és kereskedelmi minisztériumokkal. Hivatása, hogy szakszerűen irányítsa az élelmiszerek és fontos nyersanyagok exportját, tekintettel a jelenlegi európai helyzetre.

A lengyel főparancsnokság jelentése:

Varsó. A lengyel főparancsnokság legújabb hadijelentése a következő: Német repülőgépek tegnap főleg Északlengyelországban tevékenykedtek. Vlnát, Baranovicet és más városokat bombázták. Vlnában igen sok az áldozat. A lengyel repülőgépek hatékonyan bombázták német katonai célpontokat. Varsóban kedvezően folyik a védelmi harc. A németek északkelet felől támadtak, de visszaverték őket. A

német akció Bialisztok és Breszlitovszk felé a lengyelek szilárd ellenállásába ütközik. Ezen a szakaszon két nap óta nem történt lényeges változás.

A hellai csapatok továbbra is elkeseredett ellenállást fejtenek ki. Lowice és Skiernovice vidékén súlyos harcok vannak folyamatban. A lengyel csapatok ezen a frontszakaszon nagy veszteségeket okoztak a németeknek.

Amerikában „harcol” Jan Kiepura a lengyel érdekekért...

Páris. A lengyel légióban jelentkezett Jan Kiepura híres énekest a franciaországi lengyel légió parancsnoka Amerikába küldte tobor

Anglia helyett a szovjettel köt új egyezményt Törökország

Londonból jelentik: Az angol—török szerződéssel kapcsolatos tárgyalások akadályokba ütköztek a Törökországnak nyújtandó 60 millió fontos hitel ügyében. Az előzetes megállapodás szerint a hitelösszegből Anglia 15 milliót fizetett volna ki aranyban, míg a többi fegyverkezési cikkekben kellett volna hogy szállítsa. A mai nemzetközi viszonyok között azonban a fegyverek szállítása lehetetlenné vált Anglia részéről. — Jólétesült török politikai körökben megerősítik azt a hírt, hogy Törökország és Szovjetország között új szerződésről folynak tárgyalások. Jólétesült török körök szerint a tárgyalások jó haladnak előre. Hír szerint Saracoglu török külügyminiszter már csak a szerződés aláírására utazik Moszkvába.

Négyszáz emberáldozat egy francia aknalerakó-hajó borzalmas katasztrófájánál

Párisból jelentik: A „Pluton” nevű francia aknalerakó hajó Casablancában rakományait egészítette ki és eközben eddig ismeretlen okból a hajón levő egyik akna felrobbant. Ettől a robbanástól a hajó többi akná is légberepültek, a hajót a robbanások teljesen tönkretették de a kikötőváros egy része is erősen megrongálódott. A hajó személyzete közül négyszázán részben meghaltak, részben pedig súlyosan megsebesültek és ezeket kórházba kellett szállítani.

Bartha Ignác dr. parlamenti képviselő beszéde a magyarság kívánságairól az új cég-szervezetekben

Bucurestiből jelenti telefonon az Aradi Közlöny tudósítója: Mint köztudomású, a parlament egyesített bizottsága a napokban tárgyalta az új céhtörvényjavaslatot. Az egyesített bizottságban dr. Gvárfás Elemér szenátor és Bartha Ignác dr. képviselő foglalnak helyet és Bartha Ignác dr. a legutóbbi ülésen nagy beszédet mondott a javaslatról kapcsolatban. A Magyar Népközség képviselője beszédében elmondotta, hogy lényegében elfogadja a javaslatot, azonban ennek főbb alapvető hibája van. Elsősorban — dr. Bartha Ignác szerint — a „cég” elnevezés nem fejezi azt, amit a törvény tulajdonképpen akar. A megszervezés teljesen más, mint a régebben ismert céhek esetében volt. A legjobb volna ezt az elnevezést akár szakmai társulásként, akár csoportra vagy egyesületre megváltoztatni. Kifogásolta a magyar képviselő, hogy a parlamentbe nem jutottak be kellő számban szakmai képviselők, miután tartományonként minden szakmának csak egy kiküldöttje tagja a parlamentnek. A további hibák közé tartozik, hogy a cég nem biztosítja tagjai részére azt a jogszabadságot, amit ígért. A céheket tartományonként szervezték meg, holott egy tartományban 8—8 megYe van és ezért a cég nem fe-

zásra. Kiepura káplári rangot visel a lengyel hadseregben és kijelentette, hogy vérző szívvel gondol arra, hogy nem harcolhat a lengyel hadsereg sorában.

Német bombavető esett szovjet-fogságba

Moszkvából jelentik: A Tass-iroda jelentése szerint szeptember 15-ikén egy ismeretlen repülőgép jelent meg az ukrainai Olewsk város fölött. Szovjet gépfegyverek a gépet leszállásra kényszerítették és ekkor megállapították, hogy az egy kétmotoros német bombavetőgép.

A kormány és a bánsági németség kívánságai

Temesvár. Barin Coriolan dr. belügyi államtitkár Hans Hedrich, a Romániai Német Népközség vezetőjének társaságában látogatást tett több bánáti községben. A látogatások során megállapítást nyert, hogy teljes az egyetértés azt az elbánást illetően, amelyben a romániai német népkisebbségek részesülnek. A németség vezetőit teljes mértékben kielégítik a hatóságok kisebbségügyi intézkedései.

Izgalmas jelenetek a temesvári Lloyd-soron

Temesvárról jelentik: Könnyen végzetesé válható közlekedési baleset történt szombaton Temesváron. Egy kétlovas kocsit lovai megbokrosodtak, egy gépkocsitól és felrohantak a Lloyd kávéház terraszára és több nőt megsebesítettek. A lovakat csak nagy nehezen tudták eltávolítani a járdáról és a visszafordult lovakat végül a színház közelében fűszék meg. A telefonon kihívott mentők két nőt a Bega-szanasatóriumba szállítottak, ahonnan sérüléseik bekötözése után lakásaikra vitték őket a kocsist egy magánautó szállította el. Két nő könnyebb sérüléseket szenvedett, amelyeket a helyszínen kötözték be.